

acrez m̄atos diuinatio. Sz qđ sit in igne d̄r pirom̄atia. a pir qđ ē ignis et m̄atos diuinatio. Sed qđ sit in morte d̄r nigrom̄atia. et d̄r a nigros grece quod est mors latine et m̄atos diuinatio. Et talis diuinatio fit qñ mortui cogunt et iurant resurget ad interrogata respondere. Sz qđ sit in aspectu auiū d̄r auspiciū. et d̄r ab auis et spicio. qđ in simplici non est in visu. et valet tantū sicut video qñ futura videns et cognoscēs in aspectu auiū. Sed qđ sit in garitu auiū d̄r auguriū. et d̄r ab auis et gario qđ h̄t auē clā mare quasi futura cognoscēs ex garitu auiū. Et sunt multe alie spēs q̄ scribi non p̄tēz inhibire sunt. et ergo oēs qui istis insistūt peccāt mortali. vñ d̄r sc̄tus Augu⁹. qui oibus istis insistent sciant se fidē dei diminuisse et irā dei grauius incurasse.

Tercio notandū. dubitat vtz clericus p̄t facere experimentū. R̄ndet̄ s̄b d̄bit̄ m̄ctōe. qz si illō seu tale experimentū sit p̄ aliquā certā sciam. vtputa p̄ astronomiā: non p̄ inuocatōem demonū aut scias p̄hibitas tūc licitū ē fieri. Sed si sit p̄ inuocatōem diaboloꝝ vel p̄ iurātōem tūc ē illicitū fieri. qz iste qui facit tale experimentū obligat se etne pene.

Quarto notandū. dubitat d̄ laicis qui faciūt in medio chori: mittūt cātare missam p̄ defunctis. et hoc p̄ tantoty petāt mortē suoz amicosꝝ vel inimicorum. vtz ibi sit sortilegium. R̄ndetur qz talis laicus d̄z ab ecclesia grauius puniri. p̄ tali facto quia ē sortilegiū. Sed si talis hoc faciens ē sacerdos tūc ipse d̄z in carcerari: ab officio suo suspendi.

Quinto notandū. dubitat vtz isti cōmittūt sortilegiū qui dicunt qñ eis obuiat lepus vel monachus in via tunc habent diffortuniū. vel qñ de mane sicut in cathedra sc̄ti petri p̄mo apparet passer. tūc dicūt se h̄re fortunā: sed si apparet eis cornix. tunc dicunt se h̄re diffortuniū. Ibi r̄ndet̄ qz ibi in veritate est magna species sortilegij. et hoc credentes mortaliter peccant. et sunt ex cōmunicandis debent satisfacere d̄ illo. et nisi satisfaciāt obligāt se eterni damnatōi.

Ultio dubitat d̄ mulierib⁹ q̄ dicūt angelū p̄trāsire cāpos et dianā deā paganoz filias et d̄ innūer. bili multitudine muliez sup̄ q̄sdā bestias et q̄tare. et h̄s trifus vtz h̄ sit spēs sortilegij. D̄m qz est ḡuis spēs sortilegij. qz angel⁹ sathane triūphat in eis. et trāsfigurat se in angelū luc̄. et sic mulieres decipiunt p̄ angelū sathane et nō ē mix. qz mulieres s̄z debiles et instabiles in aid. et compant aque. qz sicut aq̄ faciliū transite labiē. sic et mulieres faciliū ruunt seu labunt in sortilegiū et in lectas hereticas.

i. p̄uid⁹ i. p̄c̄la p̄ p̄fessionē

Ixit circūspectus dum crimina p̄sbyter audit

p̄fitētes p̄sona s̄ sit p̄sona

Circa p̄sonas. que pauper. debilis. et que

sciēs i. ignara diues

Sana vel infirma locuples vel in ordine sacro

i. robusta debilis i. aliena

Fortis vel fragilis in corpore. que peregrina

s̄ et d̄z videre

i. portādo

Que sit deuota. que sit minus apta ferendo

Summula Raymundi

Pñiam .i. pccis s̄ illò mēsurē pccis
Denam pro viciis totum moderetur in ipis
p̄fessor s̄bueniēs pccis medicinas
Presbyter occurrens viciis medicamina contra
s̄ p̄itētes ade penas purgatorij
Imponens et eos ad purgatoria mittens
s̄ p̄sbyr̄ .i. meli⁹ .i. ab celis p̄sitēre
Si nequit vtilius et ad vltiora reducat
.i. p̄cā s̄ corrigeat ppli publica
Crimina non zelet plebis manifesta sacerdos
.i. pñiam agat iustā emēdet p̄cā
Donec peniteat. et vt est dignum luet ipa
.i. misericōdie p̄cōrib⁹
Presbyter ostendat vultu miserantis. et istis
Leuia p̄ponat si dispensat: aliisq;
Dulcia proponat quibus est leue fortia ferre
Sobrius et castus humilis pius atq; pudicus
Simplex et prudens vt serpens atq; columba
Pacificus mitis discretus presbyter omnis
Hic mortem subeat citius q̄ crimina probat
Mozibus et vita plebem p̄luceat iste

Hic est tractatus quintus vltimus p̄ntis libri. in quo p̄leḡ de imis
re d̄ cōfessione. et p̄mo d̄ circūspectōe et p̄uidencia sacerdot̄ seu cōfessoris.
Quo aut̄ p̄ntis tractatus diuidit̄ patebit in p̄cessu s̄e. Primo d̄ sic q̄ cō
fesso: audies p̄fessionē d̄z eē circūspectus circa p̄sonā p̄sitēre. vtz tal̄ p̄s
na sit paup̄ vel diues: debilis vel fortis. digna vel indigna. nobilis vel igno
bilis. stulta vel sapiēs. Et vtrum sit apta ad agendum p̄ñiam difficilem
vel non. Et h̄m has circūstātias d̄z p̄ñiam moderare. et d̄z p̄sonis penitē
tibus dare remedia p̄tra p̄cā. et d̄z eas inducere ad agendum penitētiā
Et si vltorius nequeat agere p̄ñiam tunc d̄z eas remittere ad purgatori
um. Subdit alia documēta de prudētia et sapientia confessoris dicens.
q̄ p̄sbyter non debet reuelare crimina aliquoz. sicut vsurarioz p̄bonū et
alioz p̄similiū. sed debet eas inducere vt agant p̄ñiam. et d̄z eis oñdere sa
ciem misericōdie. Et si quis desperaret illi debet leuia p̄ponere. sed firmis et
stabilibus debet p̄ponere ardua et graua. Subdit q̄ q̄libet p̄sbyr̄ vel cō
fesso: d̄z eē sobrius. humilis. cast⁹. pudicus. prudēs. mitis. pacific⁹. et discre
tus. Et p̄us p̄sbyter d̄z penam mort̄ s̄bire añq̄ crimina alicuius secreta

reuelaret: et dicit excellere alios in vita sua et ceteris bonis opibus.

Choradum primo quod in confessione due consecrant. Primo ipius confitentis debita dispositio. Secundo ipius audientis confessione debita circumspectio sic primo spectat ad confitentem. secundum vero ad confessorum. quantum ad confitentem primo requirit contritio. et hoc fieri quoniam homo deplagatur sua peccato dolore. quod sine contritione nulla est confessio remissio. sed dicitur ea deplagare plus innumerabiliter potest singillatim in speciali nocte dieque lachrymasse gemitus. per ipis effundendo. **U**nde per. Per singulas noctes lectum meum lachrymis. et. Secundo requiritur humilitas. eo quod ipse confitetur sacerdoti qui ledet in loco christi. Tertio requiritur veritas confitentis ut ipse intendat dicere veritatem et dimittere falsitatem. Quarto requiritur integritas ut non diuitat confessionem. sed quod diuersis sacerdotibus confiteretur. Quinto requiritur ad confitentem quod eius confessio sit lucida sic quod sit manifesta et non obscura. Quatum ad secundum quod considerat in confessione est ipius audientis confessionem debita circumspectio. sic quod confessor sit prudens in audiendo. sagax in ponderando. distinctus in iudicando. sapiens in imponendo penam. Unde est vltimus sciendum quod multe circumspectio sunt seruanda in confessione circa confessorum confitentem. Primo sacerdos dicitur inspicere quantum ad distinctam numerationem peccata. Secundo dicitur respicere quantum ad quantitatem que respicit diuturnitatem temporis. scilicet talis in vno anno non sit confessus vel in dimidio. vel in vno mense vel in vna septimana et secundum illam quantitatem aliam et aliam dicitur iniungere penam.

Tertio notandum illud quod dictum est sic per persuaderi. quod sicut est de medico corporali. sic etiam est de medico spirituali. sed medicus corporalis dicitur inspicere circumspectantias morbi. id est etiam medicus spiritualis debet inspicere circumspectantias peccati. Maior pars sufficientem similitudinem. Minor probatur sic. quod medicus corporalis considerat si sunt multi morbi vel vnus tantum. et secundum hoc porrigit medicum nam. Sic ergo etiam debet facere medicus spiritualis. scilicet ipse confessor iniungendo penam secundum circumspectantias peccati. Secundo sacerdos dicitur videre quantum ad quare et quomodo peccator peccauit. quia sepe ex illo modo aggrauatur peccatum. Tertio dicitur inspicere etatem peccantis. scilicet vtrum sit perfecte etatis vel imperfecte. et secundum hoc habet iniungere penam conformem. Quarto dicitur considerare scilicet confitentis. scilicet vtrum sit scientificus vel ignarus. quia scientifico maior est iniungenda penam quam ignaro. quod forte ignorat ignarus quod tale peccatum tantum aggrauatur. Quinto confessor dicitur respicere sexum scilicet virum vel mulierem. quod ipse viro maior est iniungenda penam quam mulieri. Sexto dicitur respicere conditionem persone. scilicet an sit debilis vel sana. an pauper vel diues. et an sit in infimo medio summo gradu vel statu. quod secundum hoc aliter dicitur illi penam iniungi. quod superbo dicitur iniungi humilis oratio. auaro dicitur iniungi elemosinarum largitio. luxurioso carnis maceratio. iracundo charitatis dilectio. et ceteris. Septimo confessor debet respicere tempus scilicet in quo tempore sit perpetratum peccatum. scilicet vtrum peccauit in tempore sacro vel in tempore non sacro. Octauo dicitur respicere locum. scilicet an peccator peccasset in loco sacro vel in loco non sacro. quia si peccatum perpetrasset in tempore sacro vel in loco sacro tunc maior penitentia esset peccatori iniungenda quam si perpetrasset peccatum in tempore non sacro vel in loco non sacro.

Ultimo notandum quod confessor debet celare peccata manifesta. scilicet si non

Summula Raymundi

velit aliq̄s p̄niam agere posset cū māifestare corā om̄i pp̄lo et ip̄m reph̄e
de re vt p̄ hoc inducat ad agendū p̄niam. Et si eēt aliq̄s magn̄ p̄ctōz qui
desp̄aret iste deberet induci p̄ p̄fessōrē ad p̄niam agendā allegādo m̄iam
dei. sic dicendo. d̄s gl̄iosus ē multū m̄ificōr̄ et non vult mortē peccatoris.
sed vt agat p̄niam p̄uertat r̄uiuat.

māifesta. i. occulta s̄ aliq̄
Ublica p̄iuata solemn̄is erit vicioz

Pena modis eadem vult distingui tribus istis
s̄ p̄nia

Est hec solemn̄is quam quadragesima seruat
q̄n̄ .i. ep̄s inducit in tali clauſtro

Vel dum te p̄sul in clauſtro mittit vt illic
.i. p̄ctā .i. m̄udat

Impulsus sua probra lauat. sed clericus illam
degradat

Non facit nisi p̄natus ab ordine sacro
s̄ p̄nia .i. p̄po prochiano

Publica quam quis oīi propria dicitat manifeste
.i. faciat p̄niam publicā

Vt peregrinetur vel agat penam manifestam
s̄ p̄nia delicta cōfiteris

Est q̄s p̄nata tua peccata q̄n̄ fateris
s̄ ē ille hō oīi die s̄ p̄niam p̄uatā

Secrete. felix qui quoridie facit illam
.i. p̄fessio oīs .i. p̄ctm̄

Oscōz opus labem vitiozū destruit omnem
s̄ p̄nōiat̄ absit s̄ penitēti. p̄dest

Si tribus his vnum desit modicum valet illa
s̄ in mōasterio s̄ sacerdos

Inclusus monachus alienus religiosus
imponat. s̄ p̄fessionē audiēdo

Non intromittant se de curis animarum
.i. vocati .i. pp̄lo

Si non electi fuerint de plebe vel eius
.i. ep̄o .i. in istis officijs

Presule si sit vt abbas his consentiat hoz
p̄uenient. s̄ hō s̄ sacerdote

Auditur licite vāgus et peregrinus ab omni
s̄ pp̄us sacerdos .i. p̄ctā s̄ sacerdos

Dum tuus assentit tua crimina quilibet audit

CIn ista pte auto: distinguit pñiam dicens q̄ triplex est pñia. scz solemnis. publica. & puata. Solēnis pñia est quā q̄s facit corā pp̄lo in q̄dragesima. vel quā aliq̄s p̄ ep̄m inducit ad claustrū vt ibi agat pñiam: tale pñiam non p̄t aliquis clericus pagere nisi prius sit puatus sacro ordie. Pñia publica est quā quis p̄prio suo ore iniungit sibi. scz facere pegrinationem māise stam. Sed puata est quā quis confitetur secreta pctā sua. Et s̄bdit felix ē ille hō qui talē pñiam quotidie agit: Subdit os. i. confessio oris: cor. i. contritio cordis. opus. i. satil factio. hec tria debent omnia pctāz maculas vicio rum. & si aliqd̄ illoꝝ triū defuerit pñia erit modica. i. frustra. Subdit per modū doctrine aliqd̄ notabile dicens. q̄ nullus monachus seu heremita d̄ se intrmittere d̄ curiam max̄ nisi ip̄is sp̄alit̄ a dño ap̄lico fuerit p̄cellus vel ab ep̄o. attamen si abbas coꝝ monachoz ip̄is p̄sentiat tunc p̄nt audire confessionē. & hoc est v̄z cū sit ex cōsensu plebani. Subdit v̄teri⁹ q̄ libet pegrinus p̄t confiteri cui libet sacerdoti. Subdit q̄ licētiā pastore tuo quilibet sacerdos p̄t audire p̄ sessionem tuam.

CNotādum p̄mo: Irā d̄t d̄ pñia solēni. & illa fit. p̄ pctis enormib⁹. vt ē patricidū. matricidū. fratricidū. &c. Et modus huius penitentie h̄t in canone. & est talis. volentes penitere solenniter veniant in capite ieiunij vbi est sedes ep̄i. & rep̄tant se ante fores ecclie duris indutis vestibus. nudis pedibus & caputibus. & hoc est v̄z si est vir. si autē est mulier tunc ei indulgetur tonsura capitis & detectio. & debet stare facie declinata ad fraz. & sic habitu & vultu s̄t. prestantes se cē reos. & ep̄s eos ad eccliaz introductz legat cū ministro septē psalmos p̄niales. p̄stratos in frāz lachrymos se post hoc surgens ponit aquā benedictā in manū confitentis & cineres caputibus imponit. Deinde ep̄s lachrymabili voce sic dicat. sicut adā per pctm̄ eiectus fuit d̄ paradiso. sic tu eiiciendus es ab ecclia. & tunc precipit ep̄iscopus vt extra eccliam remoueat. & in trāitu ep̄s cū suo clero cauet hoc responsum. in sudore vultus tui. &c. vt habetur in genesi: tūc ille penitens manet eiectus extra eccliam vsqz ad diem cene. i. quintā feriam ante pascha. tunc iterum eo redeunte ad eccliam a p̄po suo salu dote potest introduci. & ip̄e potest interesse diuino officio vsqz ad octauā pasche. sed non communicet nec osculum pacis cum christianis sumat. Post hoc itez debet manere extra eccliaz vsqz ad diem cinez & facit hoc tam diu omni anno donec ep̄iscopus cum eo misericorditer dispensat & diebus dominicis se publice ante valuas ecclie flagellat & in ciuitate ante crucem hoc idem faciat. & talis dicitur solenniter penitēs vt innuit licētera. cum d̄: Hec est solēnis.

CSecūdo notādum. q̄ quilibet agens pñiam solēnem erit irregularis. & h̄ est v̄z si talis pñia fit illi iniuncta a iudice. sed secus eēt si aliq̄s ageret talem pñiam ex p̄po nutu. sic fecit sc̄tus Joānes baptista & maria magdalenā p̄pter merā cordis deuotiōem.

CMercio notādū. Irā d̄t felix est ille hō qui puatā pñiam facit quotidie. q̄ quotienscunqz hō vulnerat toties indiget remedia medicine. scz homo quotidie vulnerat ex illo q̄ quotidie peccat. q̄ pctā s̄t v̄lnera aie: & sic hō q̄ cotidie indiget remedia qd̄ remedium est pñia puata. q̄ p̄ pñiam curatur aia que p̄ pctm̄ vulnerat.

Summula Sagmundi

Quarto notandū q̄ monachis alieni sacerdotēs non dñt audire cōfessionē. q̄ audire p̄fessionē ptinet ad ppriū sacerdotē. s̄ monachus non est pprius sacerdos. q̄ nō h̄z curas aī. Pro quo sciendū q̄ pprius sacerdos d̄r. multip̄r. Primo d̄r. pprius sacerdos q̄ h̄z iurisdictionē ordinariā sicut ep̄i vel pprii plebani sunt. Dñ quicunq̄z confitet ep̄o suo a pctis absoluit. Secōdo pprius sacerdos ē q̄ h̄z iurisdictionē principalissimā. et sic papa d̄r. pprius sacerdos. Tercio pprius sacerdos d̄r. qui h̄z iurisdictionē delegatā. sicut sunt illi qui sunt puilegiati ab ep̄o vel papa. vt d̄r de fratrib⁹ misnoribus et p̄dicatoribus. sed tñ adhuc isti fratres qñ volunt h̄re p̄fessores mittunt eos ad ep̄m vt det eis auctoritatem absoluendi. Ultimo pprius sacerdos d̄r. qui h̄z bñficiū aliqd̄ curatū. mō qlibet parochian⁹ ad minus semel in anno pprio sacerdoti tenetur confiteri. q̄ illi⁹ ē portare curas animarū. Dñ nulli sacerdotū est licitū de foro alterius aliquē recipere ad p̄niam nisi sit cum p̄sensu pprii plebani.

Ultimo notādum. q̄ quilibet. p̄pter ignoratiā sui pprii plebani p̄t aliū magis intelligentē visitare. vt in p̄fessione meli⁹ expēdiat. s̄ tñ h̄y t̄q̄z d̄z fieri cū licentia plebani pprii. Ex quo tunc elicit q̄ nulli sacerdotū est licitū d̄ foro alteri⁹ aliquē ad p̄niam recipere nisi cū licentia sui plebani.

s̄ h̄o

s̄ curato

Presbyter infirmus absente suo petit omnem
s̄ h̄e s̄ sua pctā

Quem poterit sibi p̄sbyterum cui confiteatur
.i. p̄t h̄e s̄ simplex

Non habet laicus confessor vel mulier sit
s̄ aliquē s̄ crimina confitebū

No baptisandū vel probra cordis fatendum
.i. in extrema nccitate

Mortis in articulo sufficit it omnis homo
s̄ h̄o p̄ pctō

Quiuis consiliū dare pro faeto valet illud
.i. auctoritate supioris .i. infirmū

Nomine prelati fit vt ille ratum tumat q̄
s̄ ppri⁹ alias

Hecit confessor alioquin non valet illud

Si confessorem te fecit episcopus esse
.i. pctis iniūge

Pro vicis penas inflige. sed excipiuntur
.i. excoīcatōe ab cozvicis

Qui sunt in banno quos non soluas aliquando

Nec de solemnī pactu quid pertinet ad te

Folio cxxxi.

in articulo mortis iponas infirmū

Qui sic in extremis tunc iniungas. et eundem

i. ab papā dō i. fanū hē qñ pualuerit

Ire papam dñs dum saluum fecerit ipm

i. grāde pēem i. absoluat

Factum solēne sibi solus papa resoluat

Hic auctor ostendit quibus sit confitendum suo uero presbytero absente. quod per us dictum est quod nulli sit confitendum nisi pro sacerdote. Et hoc ibidem magister declarat magis dicens. si tuus presbyter est absens tunc tu infirmus existens potes confiteri cuilibet sacerdoti. et dicit si infirmus non potest habere clericum tunc confiteatur laico. si non potest habere laicum tunc potest confiteri mulieri causa necessitatis. quod in articulo mortis quilibet potest baptizare et etiam confessionem audire. hoc tamen fieri debet in nomine plati. id est superioris. alias confessio non ualet. Subdit dicens. si episcopus datur tibi auctoritate. tunc tu potes cuilibet iniungere penitentiam pro peccatis. sicut alij qui sunt excommunicati in aliquibus causis non potes dare absolutioem nec etiam de bes te solemnino facto intrmittere. nisi hoc fieret in articulo mortis. quod in illo casu potes te intrmittere solēni facto iniungendo penitentiam pro aliquo peccato enormi. sed tamen hoc debet fieri sub conditione. ut si conualeat quod papa ad eum potest absolute se ipsum.

Notandum. si a dicitur quod laici possunt audire confessionem. Contra nulli est confitendum nisi illi qui habet auctoritatem. sed laicus non habet auctoritatem. igitur. et maior nota est de se. quod auctoritas requiritur in confessione. Sed minor pars in hoc dicto. quod remittitur peccata. et hoc dictum solum intelligit de Apstolis et lucisessoribus eorum. sed de presbyteris. In oppositum est scriptura. et etiam habet Iocobi capitulo secundo ubi dicitur. confitemini alterutrum peccata vestra. super hoc dicit glossa. quod habet dictum non intelligit solum de sacerdotibus. sed etiam de laicis. Propter quod dicitur bini notandum quod clavis est multiplex. Prima est clavis auctoritatis. et illam habet solus deus. quia solius dei est dimittere peccata. et illa est clavis propter obsequia stacula regni celestis. Secunda est clavis excellentie. et illa clavis debet Iesu christo qui nos liberauit a morte eterna. et illa est clavis propter obstaculum reatus eterne pene. Tercia est clavis ministralis. et illa debetur sacerdotibus platis ecclesiarum qui habent soluere et ligare. et illa est clavis propter obstaculum pene temporalis. Quarta clavis est ex virtute dei. et illa habet quilibet bonus christianus. et si homo moriatur in confessioem homo potest confiteri cuilibet christiano. Et hoc sequitur correlarie quod hereticus et paganus non est confitendum. sed quando non potest haberi christiani homines tunc sufficit sola contritio cordis cum proposito confitendi. Secundo notandum. diceret aliquis. quare laico est confitendum. Respondetur quod articulo necessitatis incumbente non gratia est confitendum laico. sed multo de causis. Primo ut confitens informetur. quod si in tempore necessitatis non est sacerdos presens. si tunc confiteretur laico. tunc ipse ab eo aequaliter posset infirmari ad contritioem cordis. quod contritio omnia sua peccata deleret. Secundo propter omnem. quod talis confessor tenet rogare orare deum pro eo. Tercio propter satisfactionem. quod orationem habet et ad aliter crudeliter erga laicum. quod erubescit et maxima pro penitentia. quare pro tempore necessitatis non gratia est confitendum laico. Tercio notandum. dubitaret aliquis an per scriptum nuncium vel procuratorem est ali-

Summula Raymundi

quis possit cōfiteri. Et videt q̄ sic. q̄ p̄fessio ē suo pprio sacerdoti p̄c̄ti res
uelatio. s̄z h̄ pt fieri p̄ nūciū v̄l p̄ l̄ras. gr̄c̄. Sc̄do sic. p̄bat̄ idē. cōfessio d̄z si
eri pprio sacerdoti v̄t pus dictū ē s̄z sacerdotē ex̄ite longe ab infirmo p̄nt
illi p̄c̄la scribi. p̄pter nimiam distātiā loci. igit̄ sequit̄ q̄ pt p̄ sc̄ptū confite
ri. In oppositū ē sc̄tus Auḡ. dicens. q̄ p̄ seipm̄ peccauerit p̄ seipm̄ penite
at. T̄tē. p̄po ore sit p̄fessio fidei ab Rom̄os. vii. vbi sic d̄z. p̄po ore sit cō
fessio p̄c̄ti. R̄ndetur inq̄ntū cōfessio ē actus sac̄ral̄ diuine institutionis
tunc non d̄z fieri p̄ sc̄ptū nec p̄ nūciū. s̄z t̄pe n̄c̄itatis ille act̄ ē meritori
us. P̄ hoc ad argumētū p̄mū r̄ndet̄. s̄z cōfessio est p̄c̄ti reuelatio. t̄n̄ v̄l
tra hoc requirit̄ debit̄ mod̄ p̄ circūstantias causat̄. Ad secundū argu
mētum d̄z. q̄ p̄pt̄ nimiam distātiā seu absentiam pprii sacerdotis q̄libz h̄o pt
p̄fiteri cui libet sacerdoti quē h̄re pt̄ in articulo mortis.

Quarto ē notādum. si sacerdos sciret p̄c̄la cōfiterent̄ tūc dubitat̄ v̄trū
ille p̄fiterens d̄z illa p̄c̄la adhuc manifestare illi. q̄ p̄suetudo ē tā m̄ltor̄ ho
minū q̄ solēt dicere. q̄ ego soleo facere oīa s̄z vob̄ nota. R̄ndet̄ q̄ d̄z mani
festare. q̄z sacerdos sciunt illa p̄c̄la. t̄n̄ hoc nō fuit p̄ modū iudicis t̄n̄ sci
uit ea p̄ p̄fessionē. iō tal̄ h̄o d̄ nouo sua p̄c̄la tāq̄ v̄o iudici d̄z manifestare.

Quinto notādū. sacerdos h̄ns executōem absolutōis ab ep̄o n̄ d̄z sol
uere ex snia excoīcatōis. q̄ null̄ d̄z soluere ex snia excoīcatōis nisi q̄ fert
sniaz excoīcatōis. s̄z t̄n̄ si eēt in snia canōis. tūc ep̄s h̄z cū absoluere. V̄n̄ ex
illo sequit̄ q̄ simplex sacerdos h̄ns autoritatē ab ep̄o n̄ pt̄ soluere aliquē
ab interdico v̄l ab ire zularitate v̄l a snia excoīcatōis nisi peteret q̄ absol
uat eū a snia excoīcatōis. s̄z ille casus n̄ nōialit̄ exp̄mit̄. t̄n̄ trāsit cū auto
ritate. Et q̄ dicit̄ oēs iuriste q̄ null̄ d̄z absolui nisi sit in articulo mortis po
teat̄ q̄ tūc q̄libet simplex sacerdos pt̄ eū absoluere s̄z tali p̄bitōe q̄ si qua
beat̄ q̄ tūc vadat ad ep̄m̄ vel ad d̄n̄m̄ aplicū q̄ absoluat.

.i. p̄c̄la .i. p̄tinet̄ .i. ep̄i autoritatē

¶ Quinta sunt quedam que spectant p̄sulis ad v̄m̄

b̄ni aplici sacerdoti absoluēdi

Nel pape quorum tibi non datur vlla potestas

.q̄ coit cū sanguinea v̄ginē interfectoz

Incestū faciens. deflorans. aut homicida

destructor sacraz rex

Sacrilegus. patris peussor. vel zodomita

.i. ep̄m̄ adibis

si fuisti incēdiari sacri loci

Pontificem queras. papam si miseris ignem.

.i. lesisti clericū

.i. symoniacus

Si peussisti clez: symon ve fuisti

.i. l̄ras aplicas

ab papā

Nel si falsasti bullam pape simulibis

h̄o fetum oppmit

Qui parū suffocat. aut que neglexerit eius

h̄. ppriū fructū

s̄ talis infans mō moriat̄.

Infantem mater quocumqz mō moriatur.

alicui⁹ cū violētia s^a p^{ap}lem
 Si pater aut mater violenter leditur. aut si
 s^a hō pctm̄ extra spēm traditōem
 Qui brutale nephās facit. aut infert pōitōem
 .i. hez .i. occidit

Si propriū dñm perimit. vel in ecclia sic qui
 .i. q̄ facit sacrilegiū in ecclia

Sacra ledit grauirer. vel qui mechatur. et ille

ppriam sanguineā carnalr cognoscit
 Qui matrem cognatam polluit atq; sorozem
 .i. epi prātem pctā talia egerūt

Presulis arbitrium licet occulte subeant hi
 s^a aliqūē ppriū psbyterz inuenire

Si confessorē prer te possit habere

.i. pctā psbytero sanguinea vel focaria

Non sua probra tibi tua confiteatur amica
 qđ dictū est ministrādis

De sacramentis idem intellige dandis

¶ Hic autor ponit alios casus spectātes ad papā v^l ep̄m bicēs. q̄ qđā st̄
 crimina q̄b⁹ se null⁹ cleric⁹ simplex hz intrōmittere. s; spectant ad papam
 vel ep̄m. Quoz p̄mū ē. faciēs incestū. s; deflorāsh; gūē aliqūā nō p̄t ab
 solui a simplici sacerdote. Itē nec homicida nec sacrileg⁹ nec p̄cussor pa
 tr̄ v^l m̄ris. nec zodomita. nec p̄cutiēs clez. nec falsari⁹ q̄ falsificat bullas
 pape. nec mulier q̄ suscitocat. ppriū puez. nec iste q̄ coguit carnalr suā. s; san
 guineā. oēs tales iā enumerati nō p̄nt absolui a simplici sacerdote. s; dñt
 mitti ad papā v^l ep̄m. Et sciēdū q̄ illa metra (Nō sua probra. &c.) hz aliq̄s
 stāt in fine. sic q̄ autor innuit talē doctrinā p̄ ea q̄ null⁹ dz audire p̄fessō
 onē sue ancille v^l amice vel amasie dñm ille p̄nt h̄re aliū p̄fessōrē Et co
 dē mō intelligēdū ē d̄ oibus alijs sac̄is conferēdis. Alij textus illa me
 tra h̄nt circa p̄ncipiū sic q̄ autor hus p̄mittit notabile p̄ modū doctrine.
 z deinde casus enumerat: Et rō illi⁹ notabilis est ista. qz amasia vel amia
 ca si confiteret amico tūc nō haberet erubescētiā v^l recundiā. z qz erua
 bescētia seu recūdia ē maxima ps p̄nie. id̄ alteri pot⁹ dñt confiteri.

¶ Notādum. magister enumerat plura peccata quoz solutio non per
 tinet ad simplicē sacerdotē. vñ d̄vno pctō magis ē penitēdum q̄ de alio.
 qz d̄ quāto peccatum ē enozimius d̄ rāto homo plus ligat ad confessionē
 vr̄ ad satisfactōem illius peccati.

¶ Tē notādum. triplex ē pctm̄. scz pctm̄ culpe. pctm̄ pene. z pctm̄ dam
 ni. z huic triplici pctō opponitur triplex bonum. scz. bonum honestū. bo
 nū delectabile. z bonū vtile. quia pctō culpe opponitur bonum honestū.
 z peccato pene opponitur bonum delectabile. z pctō damni opponitur
 bonum vtile. z de tali triplici bono habet p̄mo ethicoz

¶ Tercio notādum. q̄ malum d̄ vtile dupl̄r. p̄mo p̄p̄t ei⁹ consideratiō.

Summula Raymundi

nem. qz dū malū confideratur. tūc bonū in eo citi⁹ eligi⁹ qz duo opposita iuxta se posita magis elucescunt. Secūdo malū est vtile ad ordinatiōem. qz bñ ordinat. qz ordinat qz punit iniusticiā diaboli in inferno.

Quarto notādū. in lra dī qz null⁹ dz audire cōfessionē sue ancille vel sue amasie si ipa possz hēre alibi p̄fessore. tñ illo n̄ obstāte si h̄ fierz qz absolueret eā absolutio harziz. ad illd̄ dictū solū cōsultū. qz qz h̄ non fiat ē vtile pp̄t h̄. qz ipa p̄fiteret sine recūdiāte erubescētia. qd̄ non dz fieri.

Ultimo notādū. multi s̄ casus in quib⁹ homo non tenetur p̄po sacerdoti cōfiteri. Primo tpe necessitat. vt in articulo mortis. qz vt sic hō po test cōfiteri vt supra dictum est. Secūdo tpe peregrinationis. qz pegrin⁹ ad quēcumqz locum venerit p̄t petere absolutōem si cōfiteatur. Mercio quādo hōies sunt obcessi in aliqua ciuitate. vel quādo quis intrat iustū bellū. vel quā vadit p̄ mercemonijs. quia isti non p̄nt hēre pp̄rium sacerdotem. igit̄ p̄nt alij cōfiteri. Quarto: si sacerdos non sit ver⁹ pastor: s̄ forz te symoniace est adeptus. Quinto. si sacerdos ē suspēsus ab officio. Sexto. si sacerdos eēt excoīcat⁹. Septimo quā sacerdos cōmittit luxuriā cū aliq̄ m̄liere. tūc illā p̄sonā n̄ dz absolueren⁹ tal̄ dz illi p̄fiteri. R̄ d̄: qz si tal̄ p̄fiteret illi nullā h̄ret erubescētia q̄ ē maria ps p̄nic: ḡ tal̄ dz p̄fiteri alio ri: Octauo. si aliq̄ p̄sona p̄sumpserit d̄ sacerdotē qz forz eā affectarz in h̄ cāu etiā non tenet̄ p̄po sacerdoti p̄fiteri. s̄ dz petere licētā qz ap̄d aliū sacerdotē p̄fiteat̄ pp̄t hoc ne illd̄ qd̄ dā in medicinā det̄ in periculū.

i. crimina p̄fiteris tua

Dum tua peccata dicis confessio qz sit
plena nos raymundus

Integra consulumus festina frequens et amara
i. partita confitearis

Integra qz non sit diuisa simul faceris
i. omne pctm̄ i. omittas s̄ ē factū s̄ hōies

Omne scelus. nil abscondas. quo tpe. per quos
i. fecisti pctm̄ fecisti in q̄ loco cū q̄ p̄sona fecisti

Egeris hoc quotiens vbi cum quo quō quare
s̄ cōfessio i. pctm̄ p̄petratū

Si sit amara scelus factum qz non iteretur
s̄ p̄fessio veloz i. decesseris

Sit et festina quia nescis quādo morieris
augmētā i. cū p̄nia pigre p̄niam

Creuit et peccatū cum pena. tardius illam
crudelior i. ad

Si facis. et gravior venerit conuersio christū
s̄ d̄ vita gr̄e p̄ueniat i. hora mort̄ p̄cia maculata

Projiciens si te rapit hora nouissima tunc mens
tormentoz loc⁹ pena i. pp̄t quā cām

Detrahit ad loca qui tuus est dolor. vnde morandum

Nil tibi quin fueris festinus ad hanc faciendam
 p̄fessio .i. sedula s̄ pctm̄ p̄fessione
Ista frequens tibi sit. quia dum cadis hanc iterando
 p̄ p̄niam .i. a sacra cōmunionē
Surgis atq; nouus humo sis a corpore ch̄risti
 .i. in dictamine

Te scelus enorme compellit iudicioq;
 p̄fessoris .i. cogoris .i. in egressu eccl̄ie
Desbyteri stabis arceris limine templi
 tā diu recōciliatōis cōplere .i. pctā m̄bata
Donec eat tempus quo fuit digne probra lapsa
 s̄ r̄ confesso: sit

Accusans munda directa sit et manifesta
 s̄ confessio distribuēs
Et sit discreta discernens pura morosa
 s̄ ex q̄ hō cecidit p̄ supbiā .i. i fide

Sit simplex humilis confessio plena fidelis

Cum ista pte ponit quosdā casus ob̄nuandos in p̄fessione dicens. nos
 p̄sumimus q̄ quādo aliq̄s p̄fiteat̄ sua peccata clerico. q̄ talis p̄fessio dz eē
 integra festina. si frequēs et amara. sit integra ita q̄ nihil p̄mittat̄ et; sit ab
 scōndita. sc̄ypt nō reuelat̄ p̄ p̄fessōrē etiā exp̄mat̄ quo tpe fuit sacruz tale
 pctm̄. Etiā p̄ quos q̄tensz in quo loco. r̄ cū quo. quare r̄ quō. Et ip̄a et;
 sit amara. sic q̄ pctm̄ p̄fessum non reiteret̄. Et sic etiā festina. qz nulli nō
 ta est hora mortis. Et etiā in mora crescit pctm̄. r̄ eodē mō crescit pena
 r̄ sic aggrauat̄. qz oportz eū aliquoties corpus ch̄ri omittere. r̄ si illo mō
 mori hō trahit ad locū p̄petui doloris. r̄ etiā p̄fessio sit frequēs illo mō q̄
 statim quādo hō cadit p̄ pctm̄ q̄ surgat per p̄niam. r̄ non manet in pctō
 enormi. r̄ h̄ om̄ino repellit hōiem a cōmunionē ch̄ri. Etiā p̄fessio dz esse
 integra festina accusans nuda directa r̄ manifesta. S̄it dz eē secreta dis
 cernens pura r̄ morosa.

Notandū primo. l̄ra d̄t d̄ conditionib; requisit̄ ad p̄fessionē. Prima ē
 q̄ p̄fessio dz eē integra sic q̄ p̄ni fatetur om̄ia sua pctā. qz talis cōfessio nō
 est integra quādo aliquis diuidit eā cōfitebō vni sacerdoti vñā p̄tēz alte
 ri aliā p̄tē. p̄pter erubescēntiam. Secōdo requirit̄ ad p̄fessionē q̄ sit festina.
 id est velox. r̄ hoc plurib; de causis. Primo ne hō morte p̄ueniat. quia ni
 hil certius morte. r̄ nihil incerti; hora mortis. Un̄ in euāgelio dz. vigilas
 ter orate quia nescitis diem neq; horā. Item ex alio. qz nescitis q̄ hora
 dñs vester vēturus sit. Ex̄eplū legit̄ d̄ quodā sancto q̄ illi reuelatū fuit
 q̄ anima alicui; eēt dānata. ille dixit ad aiām. Ach q̄re neglexisti tps̄ mi
 scōdie. ita ridit Ach null; fuit q̄ p̄posuit corrigere vitā sicut iā hōies faciūt
 fideles. Secōdo confessio debet esse festina ideo. quia ex dilatōe peccati et
 culpe crescit dilatatio pene. Ex̄eplū hō ex̄ercens synū actū supbie stas

Summa Raymundi

tim assumit irāz inuidiā. cēhs. Tercio p̄fessio d̄z esse festina. iōt̄ homo n̄
nimū tardaret̄ in pctō p̄seueraret. tunc tarde vel forte nunq̄ ad miam
dei conuerteret̄. q̄ consueta derelinquere est difficile. Quarto d̄z eē ses
stina ideo. q̄ tpe sanitatis r facultatis hō tenet̄ confiteri. vñ sc̄tus Aug⁹.
Illic em̄ reperitur intentio mentis vbi stat̄is dolor. mō in extremis pe
nitētia ē difficilis. vt supra v̄sum ē. q̄ tūc non solū vñ mem̄z patitur
q̄ om̄ia membra simul. r hō p̄uent̄ tali dolore non multū recordatur
d̄ p̄nia. vñ d̄ bt̄s Aug⁹. p̄nia sera raro est̄. r si est̄ nō est̄ sera. Quin
to debet esse festina. i. d̄z fieri in tpe iuuet̄uris. Vñ quintuplex est̄ etas
hōis: sc̄z. puericia. adoleſcentia. iuuent̄. r senect̄. mō ad p̄positū
hō debet penitere in q̄ttuor etatib⁹ p̄mis sed qui penitet in q̄nta etate est
s̄tis illi qui h̄z q̄ttuor bonas naues r̄nā malā. r h̄z bona mercimonia r
mittit illa deferre p̄ mare. mō si ille accipit malā nauim r imponit merc̄
monia suaz mittit stare illas q̄ttuor naues bonas ocioſas ille om̄ino d̄
fatuus. q̄ tunc mercimon: a cuz mala nauī s̄bmergunt̄. Sic s̄t̄r ille d̄
fatuus q̄ p̄trāsit illas q̄ttuor etates sine p̄nia. r p̄mo in q̄nta etate incipit
penitere. Item notādum q̄ t̄cio ad p̄fessionem requirit̄ q̄ sit amara sic
q̄ hō p̄terita deplāgat cū cordis amaritudine. vlt̄er⁹ cum p̄posito nū
q̄ in t̄d̄bit ea cōmittere. q̄ si h̄z p̄positū resumēdi pctm̄ tunc nō ēver⁹ pe
nitens. sed d̄z berisō: p̄nie. r h̄z p̄fessio d̄z eē amara sic q̄ non reueret̄ ipm̄
pctm̄ p̄fessum. Quarto requirit̄ ad p̄fessionē q̄ d̄z eē frequas. quia quoti
ens labit̄ p̄ pctā totiens resugere d̄z p̄ p̄niam. r p̄ncipalr̄ de pctō mortali.
Item q̄nto req̄ritur ad p̄fessionē q̄ d̄z eē accusans. q̄ in p̄fessōe hō d̄z
se accusare non excusare. sicut faciūt aliqui q̄ in cōfessione culpāt alios
hōies: dicunt se hoc pctm̄ fecisse p̄ suggestionē diabolicā r p̄ inductōem
alteri⁹. r hec non est̄ v̄a cōfessio. q̄ qui d̄z se accusare se excusat. vñ sapiēs
p̄mo facit p̄fessionē generale in signū illius q̄ p̄mo seipm̄ accusat. T̄ter
terro ad p̄fessionē requirit̄ q̄ d̄z eē nuda. i. manifestare hō totalr̄ cor suū
effundat sicut aquā. vñ Psalm̄ ista. effunde cor tuū sicut aquā. Et dicit
notāt̄r (sicut aquā) r non sicut lac vel vinum vel oleū. rō est̄ q̄ lac vinum
r oleū relinquunt post se colorē. odorē. r saporē. sed hoc non facit aq̄. Sic
etiā p̄fitens d̄z effundere cor suū sicut aquā r non sicut lac qd̄ relinquit
post se colorē. nec sicut oleum quod relinquit post se odorē. nec sicut vi
num quod relinquit post se saporē. Vñ sciendū: color tūc manet in cō
fessione q̄n pctō: d̄t pctāz occasiones pcti omittit. i. cās q̄re talia peccata
ppetrata s̄t̄. vel q̄ intentione. Odor aut̄ tunc manet in p̄fessione quādo
quis cōfitetur pctā suaz omittit scādala acta circa talia pctā. q̄ peccans
multip̄r cōmittit scādala. p̄mo ad sui p̄sonā. quia tunc p̄mior reddit̄
ad peccandum. Secdo cōmittit scādalum quo ad p̄sonaz cum eo com̄
mittentem peccatum. Tercio cōmittit scādalum quo ad homines q̄
vident̄ vel audiunt. quia tunc tales etiam mouentur ad peccādūz. mō
do quando aliquis omittit illa scādala: sola peccata confiteit̄. tunc ibi
manet odor in cōfessione. Sapor etiam manet in cōfessione. vñ tūc sa
por dicitur manere in p̄fessione quando quis cōfitetur peccata: diutur
nitatem peccati emittit. Itē septimo requirit̄ q̄ p̄fessio debet eē directā

Non sciendum quod duplex est confessio. quebā ē directa et quebā indirecta et non hāc. Directa confessio est quando quis confitetur per seipsum. Indirecta autem est quando quis confitetur per alium. Octavo ultimo requiritur. quod confessio sit secreta. Sed circa illud dubitatur. nam diceret quis tamen etiam dictum est quod debet esse manifesta: quomodo ergo simul possunt stare duo opposita. scilicet secretum et manifestum. Respondetur quod sic debet intelligi. confessio debet esse manifesta quo ad radicandam intentionem. et non debet esse sophistica. quia nudis et eradicatis verbis confitens debet sua peccata expromere. et confessio debet esse secreta et non clamorosa quo ad placandam hominum que nullus debet clamare quod vult profiteri.

^{s. pntes itex pcta pfiteri}
Ni casus tibi dant tua rursus probra fateri
^{inceptus pffesor ppri sacerdotis}

^{i. licentia sacerdotē exprior pprio sacerdote}
Si tuus indoctus est presbyter. eius adhibis
^{s. ppri sacerdos scz epm vel aliu platū}

^{p pccis pffessis refutat itex pfitat}
Si non consentit maiorem querere super se
^{pcctm s. q nō spectat ad simplicē sacerdotē}

^{pñiam iponat .i. p hmoi gndi pctō}
Quique fati facere spernit rursus fateatur
^{i. cū volūate pctm reitēdā}

^{s. pus rursus}
Si scelus enormē fuerit tunc altior illud
^{exigit}

^{s. hōib⁹ iponere pñiam}
Audiat. et penam dicat pro crimine dignam
^{s. tu pffesor pccis demāas s. illis faciendū}

^{i. fam efficiant egrs si moriunt eoz}
Inque voluntate peccandi qui remanebit
^{i. purgatorū}

^{i. purgatorū}
Confessus quod erat iterato confiteatur
^{i. purgatorū}

^{i. purgatorū}
Prauum peccatum pravam penamque requirit
^{i. purgatorū}

^{i. purgatorū}
Portis in articulo positus infigere penam
^{i. purgatorū}

^{i. purgatorū}
Noli pro viciis. tamen ostendas quid sit agendum
^{i. purgatorū}

^{i. purgatorū}
Sit. si conualeant his subueniant et amici
^{i. purgatorū}

^{i. purgatorū}
Deiora humiles et yna corpm castigatio
^{i. purgatorū}

^{i. purgatorū}
Dilla. pces. dona. ieiunia quattuor ista
^{i. purgatorū}

^{i. purgatorū}
Absolunt animas quas purgans detinet ignis
^{i. purgatorū}

^{i. purgatorū}
Et hic magister ponit quosdam casus in quibus homo peccata sua confessus tenet
^{i. purgatorū}

^{i. purgatorū}
Sedario profiteri dicitur. quod si homo iterato profiteri quando proprius presbyter est ignarus
^{i. purgatorū}

Summula Raymundi

et indoctus. tunc dicitur transire ad alium magis scientem. sic quod hoc fiat cum licentia proprii plebani. et si ipse non dederit tibi licentiam. tunc potes capere licentiam a superioribus sicut qui spernit penitentiam iniunctam sibi pro peccatis suis talis dicitur illa peccata rursum committere. et etiam ille qui fuit in voluntate suapactavele iterare ille illa peccata iterato dicitur pecciteri. Subdit quod in articulo mortis alicuius infirmi nullus presbyter dicitur illi penitentiam imponere. sed potest illi dicere quod agere debeat si commo ualuerit. et poterit illi dicere quod si veniat de illo morbo quod veniat ad ipsum. Subdit quod illa quattuor. missa. pces. elemosyna. et ieiunia absoluunt aias de

Primo notandum. quod in quatuor casibus aliis potest iterare confessio (purgatorio. onem. primo si proprius sacerdos est ignarus. Secundo si proprius sacerdos non habuerit autoritatem. Tercio si iterum proponit peccare. Quarto si diuidit confessionem. Quinto si penitentiam sibi iniunctam non seruauit.

Secundo notandum quod triplex est peccatum. scilicet in deum. in proximum. et in semetipsum. ista tria peccata habent tria opera satisfactionis. sicut sunt orationes: elemosyne et ieiunia. quod qui peccat in deum potest satisfacere per orationes. quod per orationes aliquis reconciliatur deo. Sed qui peccat in proximum potest satisfacere per elemosynas danda eas pauperibus et proximo suo. Sed qui peccat in semetipsum potest satisfacere per ieiunia et macerationem corporis. sic eodem modo in penitentia tria occurrunt. Primo culpa deletur. secundo gratia diuina infunditur: tertio peccata remittuntur. et sic in tribus correspondent tria opera satisfactionis. scilicet elemosyna. oratio. et ieiunium. nam delectio omni culpe corrumpit orationem. oratio fit ad delectationem culpam. sed in infusio gratie corrumpit elemosynam: remissione peccati corrumpit ieiunium et corporis maceratio.

Tercio notandum. licet dicitur quod illa quattuor. missa. pces. et elemosyna. valent ad satisfactionem. Pro quo notandum quod satisfactio est triplex. quodammodo est propria et voluntaria et quodammodo voluntaria tantum. et quedam propria et non voluntaria. Satisfactio propria et voluntaria simul est ista quam facimus in penitentia pro peccatis nostris. nam dicitur propria quia pro nobismetipsis fit. Et dicitur voluntaria quia homo voluntarie facit eam. Secunda est voluntaria et non propria. et est illa quam nos facimus pro redemptione anime in purgatorio ex merito: quod anime exentes in purgatorio iuuant suffragiis amicorum christifidelium. et sic est voluntaria et non propria. quia homo voluntarie facit. sed non pro semetipso. et sic non est propria. Tercia est propria et non voluntaria. et est illa quam anime faciunt in purgatorio exentes. et dicitur propria quia pro peccatis propriis sustinent. sed non est voluntaria. quia cum velle eorum ceterum tunc libentius ipsam non vellent habere. Et nota. licet dicitur quod bona seu elemosyne orationes et ieiunia valent pro redemptione anime in purgatorio ex merito. Pro quo notandum. quod omnia peccata mundi reducuntur ad tria. scilicet ad superbiam. auariciam et luxuriam. unde Iohannes in canonica sic inquit. omne enim peccatum aut est concupiscentia oculorum aut superbia vite. Concupiscentia carnis est luxuria. et ad illam reducitur gula. sed concupiscentia oculorum est auaricia ad quam reducitur accidia. Tercium peccatum est superbia vite. ad quam reducitur iracundia et inuidia. sed de istis tribus modis possumus satisfacere per tria opera satisfactionis. scilicet per ieiunium. orationes. elemosynam. quod per orationem satisfacimus peccato superbie. sed per elemosynam satisfacimus peccato auaricie. sed danda ipsis pauperibus. sed per ieiunium satisfacimus peccato luxurie et ex penitentia gula. modo ad propositum si anime seruolente his tribus peccatis tunc bonum est ut seruiamus eis his tribus. scilicet oratione. elemosyna: et ieiunio ut citius liberentur a purgatorio. quia in quantum plus impedimur eis suffragia tanto

citius liberatur de penis purgatorij. **Dñ** misericordiam quā facim⁹ magis indigentibus plus ē ponderanda q̄ illa q̄ facimus istis qui tm̄ non indigent. **Dñ** **Psal.** bñs vir qui intelligit sup egenū paupem. **Dñ** sciēdum q̄ ille dī paup qui seipm̄ iuuare non p̄ficut sunt aie in purgatorio. ille enī nullo mō p̄nt seipm̄ iuuare d̄ pena eay nisi ueniente uoluntate di. **S** eis magis faciendū ē iuuamē d̄ amicis suis d̄ bonis que miserunt h̄.

i. secreta manifestat p̄cā

Presbyter occulta non prodar crimina plebis

s̄ p̄cā manifestauerit. p̄uaf̄ diuino officio

Que si prodiderit spoliatur ordine sacro

p̄nia. i. delicti

In populo pena peccati sic moderetur

nimis pay

pctō quāt s̄ p̄cām

Ne nimis aut nimium pro crimine fortiant istum

sat̄ ē

i. itez dicas

Sufficite vnqz replices confessa nisi sis

s̄ p̄cām

i. resumptio p̄cā

Lapsus in hoc iterum tunc hac replicatio penam

s̄ p̄cā

scz i p̄fitēdo

Ad inuit et culpam. dū mutas p̄sbyterum tunc

repies

grām p̄cōz

s̄ eadē p̄cā

Iuuenies uenam scelerū rotū replicando

Hic autō: ponit alia documēta dicens. nullus sacerdos p̄t publicare secreta p̄cā hoim. et quicunqz hoc fecerit ē puand⁹ officio et dignitate sacerdotali. Subdit etiā q̄ p̄nia q̄ ē hoib⁹ iniūgēda p̄ p̄cā d̄ esse moderata sic q̄ penitens non nimium aggrauet nec er̄ nimium alleuiat. Subdit dicens sufficite q̄ semel p̄fiter̄ sua p̄cā et non replicet ea i aliq̄ confessione nisi si perpetrasset iterato. sed quando aliquis replicet eadē p̄cā que p̄us cōfessus est tunc erit e. maior ueniat hoc ē uerum si cōfitem⁹ hoc fecerit ex nimia cura timens aliqua p̄cā negligere.

Primo notandū. littera innuit q̄ confessio non ē reuelāda. **Rō** hui⁹ ē multiplex. **P**rimo rōne honestatis. **S**ecdo rōne nccitat̄. **T**ercio rōe ueritatis. **P**rimo rōne honestatis. que puenit ex pte p̄fessoris. qz hoc ē honestū in hoie q̄ ipse celat que debēt secete seruari. qz non honest⁹ d̄ q̄ reuelat non reuelanda. **S**ecdo. p̄fessio non est reuelanda cā nccitat̄. qz illa est necessitas obligat oīs. nam quilibet sacerdos tenet et obligat celare cōfessio nē sibi factā. **T**ercio p̄fessio non est reuelāda cā uilitat̄. nā uilitas est talis q̄ eo magis est dilectio et p̄mptiores sunt ad p̄fitēdū. qz q̄s hoim uellet p̄fiteri si confessio eius manifestaret. q̄si diceret nullus ē q̄ sacerdos non p̄ reuelare p̄fessionē. qz dat hoib⁹ p̄mptitudo p̄fitēdi.

Secdo notandū. dubitat si aliq̄s p̄fiteret aliq̄d secretū qd nō eēt p̄cām. utz sacerdos possit hoc reuelare. **R**ndet q̄ nō p̄p̄t duplicē cām. **P**rimo p̄p̄t remouere cām diffidētie. qz si sacerdos reuelaret tūc crederet diffidētia. **S**ecda cā ē p̄nitās reuelādi. qz ex reuelatōe redderet suspiciōsus.

Summa Raymundi

Tercio notandū si aliquis sacerdos citaret ab iudicē pro testimonio, tunc dubitat vtrū ibi posset detegere confessionē, vt si aliq̄ p̄miserat allcui, q̄velit eū dicere in maritū, & postea hoc negat, & q̄ ista p̄fiteat hoc sacerdos, votū postmodū dū citat ad iudicē, etia sacerdos cui p̄fessa ē p̄ testimonio tunc ex illo iā querit vtrū sacerdos debet ibi detegere confessionē v̄l nō. Q̄ videt q̄ sic, q̄ si non detegeret in testimonio tūc fierz piur⁹, q̄ alie dicerz q̄ sciret, q̄ videt q̄ incureret piurū qd̄ est magnū peccatū. R̄ndet per di-
 stinctōem, vel ergo iste sacerdos tm̄ scit p̄ confessionē, vel non, si p̄mo mō, tunc nullo mō debet reuelare. Et rō est, q̄ sigillū confessionis nullo d̄z in-
 fringi qd̄ tm̄ fieret si reuelaret. Si aut̄ non tm̄ scit p̄ confessionē, h̄ ē duplici vel ergo scit ante confessionē, vel post confessionē, si scit an̄ & postea in confes-
 sione, tūc illa obstruit ei os sic q̄ postea hoc nō potest manifestare. Si aut̄ scit post confessionē tūc ipe tpe nēcitat̄ p̄ detegere. Alij aut̄ dicūt simplr̄ oppo-
 sitū licet sacerdos scit ante confessionē vel post tm̄ nunq̄ debet reuelare. Et tūc q̄n̄ arguit q̄ ipe fiat piurus, ibi dicūt q̄ non, q̄ ipe scit hoc sicut d̄z &
 non sicut hō: modo deus noluit prodere pct̄ā hoim̄, sic nec ipe sacerdos p̄-
 dere d̄z. Q̄n̄ tunc d̄z q̄ falsum iurat, R̄ndet q̄ ipse iurat se hoc nescire in-
 quātum homo, & sic ipe nescit, p̄ quo iurat, idō piurus non redditur s̄z
 scit hoc tanq̄ vicarius dei, & ḡ reuelare non tenet.

Quarto notandū, si aliq̄s p̄fessor p̄ciperet pct̄ā nocens toti cōmuni-
 tati, sc̄z q̄ aliq̄s p̄fiteret q̄vellet sbuertere cast̄ claustrū vel eccl̄iaz v̄l vel-
 let tradere ciuitatē vel vellet incurere heresim, tūc videt q̄ ille talē casuz
 possit reuelare, q̄ cōe bonū est plus tenendū q̄ bonū paucoꝝ. R̄ndetur
 q̄ lucite hoc peccatū nō est manifestandū, sed posset dicere sup̄iorib⁹ q̄
 vigilarent sup̄ gregē vel ciuitatē, &c. ne damnū incureret, tm̄ d̄z obticere
 p̄sonā nec illo mō p̄ferre v̄b̄at sic deueniant ad noticiā p̄fone, q̄ als̄ tal
 p̄sona periculū mor̄z incureret, & sic p̄fessor fieret irregularis.

Ultimo notandū p̄ modū dubij si aliq̄s p̄fitens eēt heretic⁹ vtrū sa-
 cerdos deberet reuelare ipm̄: R̄ndetur sub distinctōe, q̄ v̄l iste acceptat⁹
 est heresim vel est inclinatus ad heresim, si solū inclinat⁹ ē ad heresim tūc
 sacerdos d̄z tacere eū auertere s̄m posse. S̄z si acceptat⁹ ē sic q̄ eū auer-
 tere non p̄t, tunc ipe p̄t dicere diocesano q̄ vigilat sup̄ gregē suū, & tūc ipe
 diocesan⁹ vigilare d̄z inq̄rere hereticos ne sbuertūt pplm̄.

genitrix s̄ mulieri
Si puerum mater oppressum repperit illi
 reddat deo s̄ talis mulier

Consule q̄ faciat domino satis, dubium si
 .i. euētū securi⁹ peniteat, s̄ euētū

Q̄salum p̄tendat est tutius vt luat istum
 imponedo s̄ mulieri

Iniungedo tamen sibi penam, parce si audea
 s̄ mulier cōm̄sit .i. secretū

Talis adulterium si fecit non manifestum
 .i. sp̄eta, s̄ suo .i. nō faciat publicā p̄niam

De suspecta viro sic non luat hoc manifeste

scz sui mariti ^{sc adulteriū}
 Quis post mortem luat illud sufficienter
 mulieres ^{.i. adimplere tps pnie}

Matrone iuuenes possunt explere carenas
 in mansionib⁹ ^{sc mulieres}

In domibus propriis licet he non egredientur
 talē pniā vel sitem agāt

Ieiunant orant iaceant in stramina nudis
 .i. trāscant ^{.i. silicijs indute}

Precedant pedibus et vadant siliciate
 pter illos labores

Præterea plures sunt emendando labores
 sc laborib⁹ ^{sc mulierib⁹} ^{sc mod⁹ penitēdi}

Istis vtantur est his via talis honesta

¶ Hic ponit alios casus de pnia dicens. si aliq̄ mulier iuenerit pueri oppo-
 pressum iuxta se. isti mulieri iniungēda est penitētia vt satisfaciat p oppo-
 pressione pueri. sicut etiam fit dubiū vtum ille puer est oppressus vel sit
 mortuus morte naturali. semp tamen tutius ē q̄ agat penitētia. Sub
 bir consequenter. si aliqua mulier comisit adulteriū secrete: tūc illi mlie-
 ri iniungēda est penitētia occulta. sed post mortē mariti sui d3 portat
 re dignum onus penitētic. Item subdit q̄ iuuenes matrone pnt care-
 nas adimplere in domibus pprijs. z licet he non egrediant de domo des-
 bent tamē ieiunare in panet aquat in straminibus iacere. z nudis pedi-
 bus ambulare z multos alios labores facere.

¶ Primo notandū. q̄ licet mulier dubiū habeat d̄ oppressione pueri tñ
 nihilominus illi iniungēda est penitētia ppter cautōem. qz i duob⁹ du-
 bijs semp tutior via est eligenda. z etiam penitētia illi iniuncta iuuat cō-
 ōntum ad t̄palia bona si p ipam ille puer non ē oppressus.

¶ Secūdo notandū. q̄ mulieri p adulterio non ē iniungēda publice pe-
 nitētia. z hoc est vey si adulteriū non sit manifestus. sed tñ post mortem
 mariti sui legitimi p̄t illi iniūgi penitētia publica. Et rō ē. qz ex publica
 pnia marit⁹ ei⁹ posset eā cognoscere eē adulterā qd eēt malū.

¶ Tercio notandū. q̄ iuuenes mulieres possunt adimplere carenas in
 proprijs mansionibus. scz ieiunando. orando. in straminib⁹ dormiēdo. ma-
 dis pedib⁹ ambulādo. silicia induendo. z similia faciendo. sed non debēt
 transire ad partes faciendo peregrinatōes. qz si peregrinatōes in longin-
 quas partes facerent. tunc plura possunt eis puenire. sic q̄ pnt defrauda-
 ri p viros ad actum luxurie exercendum z sic d̄ alijs malis. idō non debz
 eis iniungere pegrinatōes facere.

infirm⁹ ^{mulier}
 Eger parruriens et pregnans femina nullum
 sc pnie ^{dei}

Portat omnia quia lex et gratia subleuat illud

Folio. ccccix.

^{s^c mulierib⁹} ^{s^c mulieres} ^{aliq⁹ g⁹uanie}

Non est posita lex sine ergo sine lege

^{s^c vel i ieiunio} ^{.i. iacēs i puerpio}

In feriis sextis edat oua puer pa queuis

^{.i. oprunū sic} ^{.i. ifirmis .i. egenis}

Quando necesse subest vt in egris paupibus ve

^{s^c hoiem multi} ^{s^c homo}

Nū si plures occidant quilibet horum

^{.i. vnanimie} ^{.i. ifector}

Hoc luat insolidū quia quilibet est homicida

^{.i. patie} ^{s^c idē ad occidēdū}

Quod luit occisor luat hoc qui consiliū m dat

^{s^c aliq⁹} ^{s^c hoibus}

Virgo si rapitur a pluribus et violenter

^{s^c ex ist⁹ carnalr} ^{.i. emēdat}

Unus cognoscat causa quouis conluat illud

^{s^c sitibus}

Sic est de reliquis in casibus omnibus istis

Hic ponit alia documēta dicēs. q⁹ infirmus hō r mlier pturiens sue impregnata nullū onus ieiunij habet. q⁹ tales in his casib⁹ absoluit a lege. Subdit q⁹ talis mulier p⁹ in sextis feriis oua r lacticia comedere e in cā nēcitat⁹ paupes r infirm⁹ hoc etiā possunt comedere. Subdit si plures hoies inficiūt vnū tūc quilibet ho⁹ tenet agere pniam r luere huc r deplāgere illud pctm. q⁹ qlibet illo⁹ ē homicida. r sicut occisor punit sic e ille qui p⁹buit consiliū ad hoc vel auxiliū. Subdit si aliq⁹ vgo fuerit rapta a plurib⁹ r ab vno solo carnaliter cognita. tunc quilibet illo⁹ tenet agere pniam r deplāgere illd pctm. Et sic intelligit in sitib⁹ casibus.

Primo notādū. sicut l⁹fa innuit tūc plura sunt genera hoim que non obligant ad ieiunū. Dñ sciendū. q⁹ ieiunū tripl⁹ soluit. Primo q⁹ ad nutrimentū. Secdo quo ad eēntiā. Tercio q⁹ ad nutrimentū r eēntiā. Quartum ad nutrimentū tunc isti solvunt qui pueniunt tps debitū pmedēdi vel qui nimis delicate preparāt cibaria vel qui magnū sollicitudinē vēteris hnt. Sed illi solvunt ieiunū qntū ad eēntiā q⁹ postq⁹ comedere incēperūt surgūt d⁹ mensa ad aliqd tps r postea redeunt r itez comedere re incipiūt sicut. r hoc facere pnt hui⁹ r ancille q⁹ non sunt sui iur⁹. Sed q⁹ ad vtrūq⁹ soluit qñ q⁹ sine nēcitate cōmedit. rē.

Secdo notandū p modū dubij. vtrum illi solvūt ieiunū q⁹ comedunt ficay vel herbas. Rōdet q⁹ aliquis comedit pfectū dupl⁹. Primo causa rebuatōis nature. Secdo causa voracitatis. pmo modo admitit. quia sic ieiunū non soluit dūmodo saltē moderatim sumitur. sz secdo mō soluit ieiunium. q⁹ comedunt ea cōmuniter hoies vt magis valent bibere vel vt potus reddat eis magis sapidus.

Tercio notādū p modū dubij. vtrum isti potatores q⁹ bibūt mane aū

p̄bābū, etiā solūit ieiunū. R̄ndet q̄ si talis potator a iuuetute sic p̄suet
 uit facere: nō cōmodose dimittere possit. sic q̄ si dimitteret timeret ca
 dere in infirmitate. tūc tali bñ admittit vñ⁹ haust⁹. & dicit doctores iur⁹
 q̄ solū debet eē vñ⁹ haust⁹ aq̄. S̄z tñ sec⁹ ē d̄ ist⁹ q̄ nō p̄suetur sic facere.
 n̄ iuuetute sua: nā tales nō solūit ieiunū q̄tēscūq̄ bibunt añ p̄ndium.
Quarto notābū. s̄r a d̄r si plures occidant vñū: tūc q̄liq̄et illoz tenet sa
 tisfacere. Pro q̄ sc̄dū q̄ homicidiū ē duplex. sc̄z. corp̄ale & sp̄uale. Corp̄ale
 ē homicidiū ē duplex. q̄dā a lingua: q̄dū a facto. Homicidiū a lingua
 fit triplr. sc̄z. p̄cepto. p̄silio. & defensiōe. Precepto sic p̄lat⁹ fuit homicida
 x̄pi. q̄ p̄cepit crucifigere. Locilio sic iudei fuerit homicide. q̄ manifestu
 p̄siliū dedit ad crucifigēdū x̄pm. Tercio p̄tingit ex defensiōe. vt si aliq̄s
 vellet interficere illū cū q̄ trāsiret posses h̄ auerteret nō faceret tunc eris
 homicida: q̄ nō impedisti qd̄ bñ impedire potuisti. Sed ex facto aliq̄s
 d̄r homicida q̄tuor mōis. Primo p̄p̄ iusticiaz. sicut iudex d̄r homicida
 q̄n̄ p̄p̄ delictū iudicat aliq̄e ad mortē. & h̄ homicidiū fit sine p̄ccō. sed tū
 nihilomin⁹ incurrit irregularitā. Secdo it̄ cā n̄citat⁹. & illa ē duplex. q̄
 dā ē cuitabil⁹ & illa nō excusat aliq̄e ab homicidio. Alia ē cā n̄citat⁹ in
 cuitabil⁹ talis adhuc ē duplex. q̄dā em̄ ē p̄p̄ p̄p̄iā p̄sonā defendēdāz.
 quēdā em̄ est p̄pter res p̄ales defendēdas. si p̄mo mō sic excusat ab ho
 micidio. vt si aliq̄s trāsiret campos cui occurreret inimicus v̄l latro q̄ eū
 niteret interficere: ip̄c non posset euadere si tūc talis inimicū v̄l latronē
 interficeret non incurret homicidiū. q̄v̄m v̄i repellere h̄. S̄i aut̄ fit p̄
 p̄ter res p̄ales defendēdas tunc ip̄a nō excusat ab homicidio. vt si aliq̄s
 p̄transiret viam cyderet raptor: ē volens sibi auferre res p̄ales tunc iste si
 occideret raptorē nō excusat ab homicidio. Et rō est: q̄ p̄xim⁹ tuus plus
 diligendus est q̄ res p̄alis. attamē s̄m iuristas hoc fallit in vno cāu vt si
 aliq̄s intraret herēniūz remore eēt ab hominū p̄munionēz haberz for
 lum vñū panē. mō si aliq̄s vellet ab illo cape panē illū. tūc t̄p̄ posset eū
 defendere tanq̄ p̄p̄iā p̄sonam. & si aliū interficeret excusaret ab homici
 dio. q̄ si panis reciperet ab eo sine defensiōe possz forte moufame qd̄ eēt
 magnū periculū. Tercii homicidiū ex facto ē casuale & ē duplex. quōdo
 dam adheret reilicite. & sic adheret rei licite. quōdā adheret rei illicite. &
 tale non excusat. Quartū homicidiū est a facto volūtario. & illd̄ nullo
 modo excusat. vt cū homo volūtariē deliberatōe p̄habita occiderz ali
 quem hominē: & hoc est graue peccatū. & aliq̄s faciens tale homicidiūz
 nisi magnā ageret p̄niam v̄sione dei eternaliter carebit. & hoc est rex de
 fideli homine. sed secus est si aliq̄s interficeret infidelē saracenū. turc
 cū. seu hereticū. S̄z homicidiū sp̄uale ē q̄duplex. quōdā sit a corde. & est
 quādo aliq̄s odit p̄ximū suūz. Vñ d̄r scriptura. Qui odit p̄ximū su
 um homicida est. Secundū sit ex volūtate. vt quādo aliq̄s suffocat bo
 nam intentionem. & de quāto inuentio est melior de tāto d̄r p̄l⁹ homici
 da. Tercii fit quādo aliq̄s diffamat p̄ximū suūz v̄bis. Vñ d̄r dicit quī
 dam doctor. O q̄ horribile homicidiū quo proximus p̄ maledica pro
 ximi honore puatur. Quartū spirituale homicidiū fit ex facto quādo ali

Summula raymundi

quis in extrema necessitate nō pascit esurientē. Vñ brūs Hieronymus
si nō pavisti tpe nēditatis tūc occidisti illū q̄ morit fame.

pñijs

Bleuari

Nolumus a penis iniunctis exonerari

s^e sc̄tā cruce.

.i. viā habeāt

cōpleāt

Signatus. donec iter rapiāt et reclināt illud

Pro se mittēdo reliquos. et eis sua dādo

Debilis atq; senex claudus cecus mulierq;

A cruce se redimant. ait hoc discretio prudens

Qui sancti iacobi vel petri limen adire

Noverit aut simile q̄ crux hec omnia tollit

Lopore si proprio votū sancte crucis implet

Solvitur omnibus his intrādo religionē

Nō compeccātes probas tua dum proba dicis

Morum cōfesso: cognoscat cōditōem

Et nō psonas. parat hoc penas graviores

Alt cum cōingibus affinibus ecclesiarum

Personis sanctis viduis et sanguine iunctis

Sed mater et pater frater soror excipiātur

¶ Hic autor determinat de penis cruce signatorū s̄m aliq̄s dicēs aliq̄e signatū cruce nō dz pnia illi iniuncta exonerari donec iter pegrinationis ad sc̄tā terrā rapuerit vel p se mittat aliq̄e dādo illi exp̄lase p̄mium labors qd̄ ip̄e exponeret si met iret. Subdit hō senex debilis. claud. cecus. z mulier debet se redimere a pegrinatōe mittēdo aliq̄e ad sc̄tā locū ip̄oz. Subdit si aliq̄s vult ire ad limina sc̄tōz icz ad sc̄tū Jaco b̄ū vel ad sc̄tū Petz vel ad aliq̄d aliud limē sc̄tōz ille ab oib⁹ his soluit si intraverit religionē. Subdit aliud documētū dicēs. si aliq̄s facit cōfessionē ille nō dz p̄dere secū p̄peccātē. sic q̄ diceret ille sunt mē⁹ cōpeccās nōiando psonā nōie. s̄z dz notificare p̄fessoz p̄bitōem illi⁹ peccātī. qz tālis p̄bitio multotiens aggruat peccatū. vt si aliquis fecit in cēssū cū ali

qua sibi non copulata matrimonialiter. vt cū sanguinea vel cū monia
li. Subdit vltorius q ab illo dicitur excipiuntur pater mater. qz si filij pec
cant cum eis vel econuerso debet p di in pessione.

¶ Primo notādū q illi qui repetit crucē & voverūt ire ad scām frā vel
si sit eis hoc iniunctū pnia. tales tenent in ppa persona hoc votū. vel talē
pniam adimplere nisi obstaret rōnabile impedimētū. qz tūc ex licētia cō
fessoris pnt loco eoz alios mittere. & h̄ ēc. p si illud impedimētū est ppetu
um. si at cēt trestitorū & nō diu durabile. tūc ipi dnt expectare donec illd
impedimētū cessauerit & tūc illā peregrinatōem met adimplere.

¶ Secōdo notādū. Ita dē q qui vult absolui a voto peregrinatōis p̄t absolui
ui per ingressum religionis Rō h̄m̄. p̄t qz meli⁹ ē penitere re p totū t̄p̄is
vite q̄ ad vñū annū. sed q intrat religionē cū t̄p̄e vite stāt in pnia. q̄ q̄s
bet soluti a voto peregrinatōis p ingressum religionis. qd̄ int̄dit l̄ra.

¶ Mercio notādū q aliquis faciens p̄fessionē non d̄z cōpeccatē manife
stare nisi p̄ditio sui cōpeccātis aggravat peccm̄. Vñ si aliq̄s facit incestus
cū sanguinea vel alia p̄sona cū q̄ fierent nuptie indebite. ibi p̄ditio com
peccātis aggravat peccm̄. & sic in tali casu p̄fites non d̄z alicuius nomen
exp̄mere simpliciter. sed solū conditionaliter. scz. dicat se fecisse peccm̄ cū
moniali. vel cū cōsanguinea sua. c̄t̄s.

¶ Ultimo notādū. ex quo hō satisfacere d̄z p̄ peccis suis: tūc sciēdū q bo
na sūt duplicia. qd̄a sunt simplr̄ mortua. qd̄a nō mortificāda. Bona sim
pl̄r̄ mortua sunt q̄ sūt in peccō mortali. qz hō ex̄ns in peccō mortali q̄uis
posuerit se ad mortis pericula. p̄t ē xpm̄ nō meret vitā etnā. S̄z dices
br̄tis Aug⁹. & Boet̄ de solatōe p̄bie dicit q nullū malū manet impu
nitū & nullū bonū irremuneratū. & h̄ videt q hō in peccō ex̄ns faciens ali
qd̄ bonū opus meret aliqd̄. R̄ndet q nullū bonū manet irremuneratū.
qz q̄uis illa bona nō p̄sunt illi p̄vita eterna t̄nvalēt illi ad impetrādū in
gram terrene sortis. i. p̄ bonis t̄galibus & p̄ minutōe t̄rene pene S̄z bo
na mortificāda sunt qn̄ aliquis est p̄fessus & facit bona opa. & al. quando
relabitur in peccm̄ tunc illa opera sunt mortificāda. quia per peccatum
mortificatur bona opa. & h̄mōi bona opera resurgunt quo ad vitā eters
nā si peccm̄ dimiserit & penituerit. sed mortua simpliciter. nec p̄sunt nec
resurgunt quo ad vitā eternā.

Sacerdos indicādo peccm̄ scz p̄ p̄fessionē peccōris

Confessor nō mōstrādo scelus imo norādo

facetū p̄suetos

Est satis vrbānū solitos inquirere cursus

fo:amine .i. sp̄ntē

Ex antro trahere colubrem nimis est onerosum

ē cū discretōe in uestigāda peccā .i. auditor

Nō informator vicij tis sed speculator

.i. innocens dānate

Egros tu sanes sanos occidere noli

Summula Raymundi

venisset .i. peccatum
Sed non rasisset hominum scelus illud in usum
articulare esset

Scribere crudele nimis foret et viciosum

peccatum enorme scilicet sodomiticum

Hoc paucos homines quibus corrumpat absit

peccatum secundum ex scriptis secundum peccatoribus

Quod sit commune nimis est quod sit speciale

professore securus

Coram presbytero confunditur esset

secundo toto et eternaliter .i. iudicium

Quam coram mundo damnari iudice christo

secundo in presentia in futuro .i. peccata

Omne quod est quod erit tunc tua probra vi debet

secundo peccatores .i. dolor secundo dolor

Te grauis et grauior immo grauissimus illic

.i. peccatum .i. recedat

Expectat nisi de facto citius respicias

.i. in tua conscientia secundo in facie

Atque tuis oculis sis qualiscumque videbis

secundo et gratia secundo pro nobis peccatoribus

Laus tibi sit christe qui tot tormenta subisti

Hic auctor potest alia documenta dicere quod ipse confessor in confessione non debet
strare scelus peccatorum sed magis inquirere secundum debitum cursum .i. quod in confessione debet in-
stigare confiterentur peccata sua peccata .i. huiusmodi facti eorumque facti laboriosa
et speret ex antro trahere sed magis debet esse spectatores auditores peccati quam informa-
torum vicij. Deinde subdit dicere quod ipse confitens debet oia sua peccata manifestare sacer-
doti .i. tunc est confundi coram sacerdote quam coram omni populo in die iudicij .i. oia
quod est quod erat et quod erit tunc videbunt tua peccata .i. in die iudicij peccata uicijque
manifestantur .i. ex populo conscientia det se iuste condennatum .i. non respicias tutius de
tuo facto .i. post contritionem dimittit dominus peccatori oia peccata sua .i. penitentia rema-
nebit donec homo ea condigne luat huiusmodi seu in purgatorio. Subdit o christe
sit tibi laus et gloria .i. tot tormenta subisti pro nobis peccatoribus .i. iuge nos pro tua
misericordia verum gaudis. **P**rimo notandum quod sacerdos non debet indicare scelus
peccatoribus .i. huiusmodi vult quod confessor non debet dicere peccata hominum .i. sed confitens met debet confite-
ri .i. sicut peccator peccauit peccata profecit .i. ita etiam ea ordinate confiteatur
pro populo .i. tunc peccator primo confiteatur de quibus sensibus .i. deinde de septem pec-
catis mortalibus .i. sic de alijs secundum ordinem .i. ut patet in summa augustini de peni-
tentijs .i. ibidem de prout hic in textu satis est ostensum quod graue est colubere
seu serpenterem trahere ex antro proprio .i. tunc sit strictus longus .i. ex quo elicitur
quod confessor non debet monstrare peccata penitentis .i. sed magis debet inquirere illa

Summula Raymundi

que sunt fm cōem cursum. Etia ex istis vbi elicif q ipē sacerdos nō potest scire pctā consentiū in spēali. nisi pus ipē p̄fitear ipā pctā. et si tunc p̄fessor audit scelus p̄fidentiū. tunc debet hoc bene p̄siderare vt ipis penā p̄dignam p̄poy pctis iniungat. vltterius postq̄ ipē hō tacz dices se nō plura pctā p̄petraisse. tunc sacerdos potest licite dicere aliq̄ pctā querens nō p̄fite vtz fuit reus in istis peccatis. ita tamē q̄ ipemet ore suo p̄fiteat talia q̄ illi p̄fessor p̄dixit. qz ab remissionē pctōy req̄rit ous p̄fessio.

¶ Secō notandū. querit vtz homo teneat pctā venialia cōfiteri. Rōde tur quando homo dubitat de aliquo pctō an sit veniale vel mortale. tūc tenet p̄fiteri. vnde homo ad min⁹ semel in anno tenet p̄fiteri oia sua peccata simul tā venialia q̄ mortalia. Tē nota. q̄ pctā venialia multis modis delent. p̄mo p̄ generalem p̄fessionem post b̄monē. scōdo p̄ oīoem dōm̄iniam. tercio quādo hō pcutit se ad pectus cū cordis deuotōe. q̄rto p̄ asp̄sionē aque benedicte. q̄nto p̄ verā p̄ritōem. sexto p̄ b̄ndictōē epi. et. ¶ Tercio notandū. dubitatur vtrum peccata venialia puniant in inferno. Rōdet q̄ peccata venialia p se nō puniunt in inferno. sed p̄ accūs eo q̄ accūsaliē adiciunt et adherēt alijs pctis.

.i. pctā multa .i. luxurie
Rimina sunt plura carnis secreta. legentem
pturbet manifestare

Indoctū ne confundat ea scribere nolo
.i. ḡnal hoib⁹

Et quia cōmunis est omnibus iste libellus
.i. modo p̄ccādi simplicib⁹ reserare

Nolo vias turpes communibus hic aperire
intelligere vias merito

Scire tenentur eas licet omnis iure sacerdos
ḡnis hūani diabolus

Inuector carnis sarhanas qz pluribus istam
pctis s̄ hō depmit maculas

Infecit maculis felix extorqueat istas
p̄fessor s̄ se talit

Inuestigato: caueat ne simplicitatem
hoim .i. ificiat hoim

Simpliciū frangat et corda fidelium ledat
.i. diuersas .i. spēs p̄tinet

Aultas luxuria radices protulit ex se
s̄ spēs .i. enucliare apte

Quas hic detegere formido tibi manifeste
.i. q̄dā fuit fm cursum nature naturā manifestare.

Quedā nature sunt quedā contra. reserare
pctōy modos .i. circūdet fragilē

Horū nolo vias scelus ne circūallat egrum

Summula Raymundi

Concedentibus autem: fecit mentem virtualem de peccato enormi. videlicet sodomitico. hic excusat se de peccato eorum de peccator. Et potest diuidi in tres. primo facit quod dictum est. Secundo assignat causas que illa peccata non debent scribi diuulgari. dicens primo quod multa sunt peccata carnis occulta ne ista faciant confusionem lectoribus imperitis. tunc nolo ipsa scribere. quia iste libellus est conditus et visus omnino compositus. et nolo ipsas turpes vias luxurie assignare. tamen omnis sacerdos tenet istas vias scire. quia felix est illorum deus penitentes exquirere de quibus dicitur vicijs et maculis diabolicis. nam diabolus carnem inficit et cum sacerdos sic inuestigat de peccato deus cauere ut non confundat simplicitatem simplicitum hominum. et corda fidelium non confundat nec ledat. Unde luxuria multas habet species quas non audeo manifestare. quia quedam vicia luxurie sunt naturalia: et quedam contra naturam.

Quod notandum: quod autor specialiter intendit aliqua tractare de luxuria quod est peccatum mortale. et est inter omnia immundissimum. quia non solum maculat animam: immo maculat corpus. vnde ab ista luxuria multa mala trahuntur origine. ipsa enim luxuria est multum danosa. quia est delectatio momentanea amaritudo perpetua. per quam sensus debilitantur. intellectus obumbratur. propria caro confunditur. et tutum corpus destruitur.

Secundo notandum ex quo multe sunt species luxurie quas recitare periculosum esset. quia a tali recitatione simplices possunt trahere occasionem peccandi. et magister Raymundus omnes illas species renouit et omittit recitare nullum ponens tractatum speciale de eis vel partem principale sed incidet aliter in quibusdam metris docet modum sibi quem sacerdos debet se regere circa ista peccata in confessione: ut manifeste patet in littera. et inuicit in littera quedam distinctionem peccatorum illius luxurie. videlicet quedam sunt hominum peccata naturalia. quedam contra naturam.

Tertio nota. magister in littera ponit vnum documentum. videlicet quod sacerdos a lege potest inuestigare talia peccata. sed tamen in tali inuestigatione non debet plane illa peccata betegere. ne ut sic simplices in vicij informet. sed de peccatis eorum et relictis potest magis expresse interrogare ut convenientius possit penitentiam assignare inuigere. quia nullus medicus potest sanare vulnera nisi prius quantitate vulneris cum habet quantitate dispositioem cognoscat et reformiter est de confessione. quia nullus prius potest quis iniungere nisi prius sciat quantitate et qualitate peccati.

criminosum

Ocia diuitie crapule potus viciosum

et hominem iam enumeratis et bona opera

Te faciunt. et ab his nisi cessas nil tibi profunt

modos ostendam. id est interiorius

Articulos paucos monstrabo. tu tamen intra

consideras diuersa vicia

Si sapias inuenias diffusa per omnia membra

maculat in nocte. sed illius pollutio

Polluitur quandoque caro. sed causa triplex est

mala cogitatio id est superfluitas et inquantum ad naturam retentiuam

Adens surpis crapula. natura superflua carnem

maculāt due pollutōes criminoſe
 Inſciant prime. non vltime ſunt vicioſe
 miſſam aliq̄ p̄max pollutioñũ

Non inconfellus celebres dum pollu eris ſic
 p̄ſeſſorē h̄re non potes miſſam

Habueris ſi non habeas vel eũ qui celebrat pro te
 ſ' bonũ diuinũ o ficiũ

Hac aliqui p̄ quod digne poſſis celebrare

CIn iſta pte magiſter aſſignat quaſdā cauſas in dñcētes hm̄o i vicia. p̄ mo facit hoc. ſcdo ponit vnā diſtinctōem. ⁊ annectit quoddā documētũ ibi (Polluit. ⁊c) Primo dicit ſic. ecia voluptateſ ⁊ etiā diuitie crapule ⁊ potatōes ſupflue reddũt hoĩem vicioſum ⁊ niſi hō ceſſat ab iſt̄ nihil illi p̄ ſunt ſua bona opera. Subdit. ego mōſtrabo paucos articuloſ. q̄ſ ſi conſiderabis multa ex hiſ inuenias ⁊ diuerſa vicia. Subdit q̄ aliqñ ſit pollutio in nocte. ⁊ ſit p̄pter tres cauſas. p̄mo. p̄pter turpeſ cogitatōeſ habitas in die d̄ mulierib⁹. Secdo. p̄pter nimiaſ crapulaſ. Tercio. p̄pter ſupfluitatē nature. q̄ forte virt⁹ retentua eſt ita debiliſ q̄ nō p̄t retinere. ⁊ ſic natura ſagar purgat leiſam. ⁊ p̄medue pollutōeſ inducũt pctm̄. ſed t̄cia nō. Sz ſi talis pollutio p̄tingit p̄ſytero d̄ nocte tūc ſc̄qñt die non celebrat miſſaſ niſi puſ p̄ſiteat vel aliqđ ſerat ſeu faciat p̄pt qđ celebrare

Notandũ. autor. puſ tetigit aliqđ de luxuria. ⁊ illorum di (poterit. uerſe poſſunt eē cauſe inducēteſ talia. vt q̄ poſſim⁹ talia fugere cū malũ non euitat niſi cognitũ. ergo mgr̄ vult q̄ luxuria cauſet ex ocio deliciaſ diuitijs crapuliſ ⁊ potationib⁹ ſupfluiſ q̄ enumerata non ſunt vicia qñtũ in ſe. ſed ſunt vicia qñtũ ad penitētē. P̄mũ viciũ ē ocio. vnđ cum ipſe ocioſuſ aliqđ opari nō poteſt tunc peccatiſ inſiſtit. q̄ d̄t Floriſta. Ocia dant vicia. ⁊ ergo ſancti patreſ vitabāt ſp̄ ocia. q̄ p̄ oñib⁹ boniſ ſi monũ buſ ⁊ alijs hm̄o opib⁹ occupati fuerunt. ⁊ ab illo ocio cauſatur luxuria ⁊ rō natura. quia tpe ocij humidũ qđ eſt materia luxurie nō p̄ſumit̄ tur. ergo inſtigat luxuriam ⁊ ſuſcitat eam. vn̄ dilicie inducunt luxuriã ve p̄ p̄ exp̄ientiã d̄ actib⁹ ⁊ viſionib⁹ delicioſiſ q̄ inducunt magnam luxuriã. Sed diuitie faciunt hoĩem vicioſum. ⁊ hoc eſt intelligendũ d̄ iſtiſ q̄ ſbutuntur diuitijs. ⁊ ergo d̄t p̄ſ. Multi perierũt p̄pt diuitiaſ. ſiſt̄ domũ nuſ in euãgelio dicit. Sicut impoſſibile eſt camelũ p̄ foramē ac⁹ trãſire. ſic diuitē intrare regnũ celoꝝ. ⁊ hoc etiã patet de diuite de quo loq̄t dñſ in euãgelio dicēſ. hō quidã erat diueſ ⁊ iduebat purpura q̄ petijt guttã aque porrigi de manu lazari ſup linguã ſuã. T̄tē crapule faciũt hoĩem vicioſum. q̄ quãdo venter delicat⁹. cabariſ ſatiat tūc p̄tinue ad libidineſ laborat. T̄tē potatōeſ faciũt hoĩem vicioſum. q̄ ebrietatē maxie viciat hōieze ebt̄ dupl̄ici pena puniēd⁹ eſt d̄t p̄ſ. ij. ethicoꝝ. Et q̄ d̄t Ap̄l̄uſ. ſo brij eſtote ⁊ vigilate. crapule ⁊ potuſ inducunt luxuriã ex abũdantiã ſupfluoꝝ humoꝝ q̄ humoꝝ luxuriã inducũt. **A**tem notandũ. hō dilige ter d̄z cuſtodire ſenſuſ ſuoſ ne cū eiſ peccet. ne moꝝ p̄ ſeneſtraſ qñz ſera ſuã ingrediat. q̄ d̄t ſcriptura. q̄ corp̄iſ ſenſuſ n̄ cuſtodit moꝝ. additũ ſibi reſuat. q̄ qñz ſenſuſ ſunt porte moꝝ. hoc p̄z maxime. p̄ euã in q̄ om̄eſ

Summula Raymundi

quinq; sensus mors sbintrauit. Primo per visum. qz vidēdo esuz pomi acq̄siuit. Secdo p̄ auditum. qz p̄silijs diaboli acq̄siuit. Et s̄m ei? p̄siliuz acceperit. Tercio p̄ odoratū. qz p̄ eius esum ē oderatū infecta fuit. Quar to p̄ gustum. qz p̄ ip̄m gustum dei p̄ceptū infringebat. s̄l̄t̄ d̄r d̄ tactu. et h̄ dictum non est solum reptum in eua. sed in om̄ib; p̄ctōrib; m̄di. naz q̄ cunq; d̄natur illi mors sbintrat p̄ oēs q̄nq; sensus. id maxime custodi endi sunt ne p̄ eos mors et̄na sbintrat.

¶ Item notandum. magister dicit q̄ triplex est pollutio carnis. vt p̄zin littera. et quādo sacerdos aliqua illay pollutionū fuerit infect? vel pollus tus. tunc nō debet celebrare missam nisi p̄us sit p̄fessor. et hoc b̄ctm̄ magi me est intelligendū d̄ p̄mis duabus pollutionib;. Sed t̄n̄ p̄pter reuerē tiam sacramenti. tūc etiā potest intelligi d̄ ecia. scz q̄ sit ex luxuritate na ture sed si quis confessorē non posset habere statim sequenti die. nec et̄ p̄ se celebrantē. tunc d̄z aliq̄o facere ad laudē dei. rō cui? dignificat ad ce lebiantū missam. et postea statim p̄fessore habito d̄z confiteri.

¶ Ultimo notandū. homo debet custodire cor suum ne aliq̄ cogitatioe peruersa maculetur: iuxta dictum sapientis. cum omni custodia cor tu um custodi. quia. ab ip̄o vita procedit si bene custodiatur. si aut̄ custodia ab ip̄o trahitur mors intrat. et ergo d̄r beatus Augustin?. Si q̄s vult sal uari d̄z om̄ia illa vitare que alliciunt ip̄m ad p̄c̄m. vtputa ludi diuinit. et sic d̄ alijs. qz si a talibus non desistat a peccatis desistere non potest. vñd̄ Qū sancto sanctus eris. cū pueris puerteris.

Keter nature cursum vir cum muliere

Excedit propria varios modos coeundi

Quorum sunt mlti nec dimittuntur inulti

Ore modus proprio sceleris reus exprimat istos

Bandando lesor fieres et non medicina

Qualiter iste vel hec exurgitet vel agitetur

Luxuriis stimulis nisi conscius hic homo nescit

Ni sodomie ciues sunt hi molles reliquiq;

Sunt in exercitio carnis turpes et ab vsu

Descendunt. vir fit femina. femina quoq; fit vir

Vir per se peccat. peccat secum mulierq;

Bestiar ille suum corpus sed beluat illa
 Ista viri fit vir et hic mulier mulieris
 Provice sic vicem reddunt sic sexus vterq;
 Mortis in interitū cadit heu q̄ nemo ruina
 Morū cognoscit sternuntur vulnere ceco
 Semen vterq; necat nullo puero pariente
 Menstrua si tua sit vel forte puerpera cōiunx
 Hanc non cognoscas nec tangas tur piter illam
 Hi pueri inde nec tamen eis valet vxor
 Proticiunt semen alias nec et illud in agrum
 Quō curares quozū non vulnera scires
 Sufficit ecce pudor obstat procedere nolo
 Restat longa via satis est dictum sapienti
 Qui stimulos carnis nouerit vel quis numerauit

Letera committo confessori sapienti

Hic determinat autor de peccatis enormib⁹ que p̄nt contingi hōib⁹
 in matrimonio vel etiā inter quēcunq; virz mulierē. dicens q̄ null⁹ hō
 debet exercere cum muliere p̄ter cursum nature cōez. quia tales modi
 variātes cursum nature sunt multi q̄ non manebūt sine vindicta. ⁊ oia
 talia penitens debet reuelare sacerdoti ore suo pprio. qz null⁹ nouit talia
 melius nisi ip̄e qui ppetrauit illa. Deinde subdit rephendēdo zodomis
 tas dicens. Vos ciues zodomite qui ex ceteris exercitia carnis vobis ē
 p̄bolendum. Subdit q̄ quilibet p̄ficiens semen ad locū indebitū. i. ad lo
 cum aliū q̄ in mulierem cadit in interitū mortis. ⁊ heu nemo p̄ḡscat rui
 nam illoz. Deinde declarat illa p̄c̄a zodomitica dicens q̄ tale p̄c̄m zo
 domiticum fit quādo femina coit cū femina ⁊ vir cū viro. vel homo cū
 animali irrationabili. qz in tali casu vir bestiar corpus suū ⁊ filr mulieris
 sic assumulant bestijs. ⁊ p̄tingit aliquotiens q̄ vir cū muliere mutant lo
 ca sua ita scz q̄ mulier obtinet locū viri. ⁊ vir obtinet locum mulieris. et
 in hoc facto ambo incurunt mortem quātum ad anima qz peccāt mor
 taliter. Deinde subdit alloquendo confessorē dicens. quomodo tu cō

Simula Raymundi

fessor potes sanare vulnera tibi non nota: qñ diceret nullo mō. Deñ ex-
 cusat se autor dicens qylterius non est pcedendū in enaratoe talis pec-
 cati qñis adhuc multa essent dicenda d talibus peccatis enormib⁹ ppt
 eoy enormitatē. tamē hec dicta sufficiunt sapienti. ¶ Tūc ibi (Mēstrua
 si tua) autor vult qvir non debet coire cum vxore sua mēstruo vel in pu-
 erperio existente. qz si cognosceret eum & fetum produceret. talis aut fier-
 ret leprosus. aut dformis. aut continua scabiosus. & pulchritudo mlier⁹
 non prodest sibi quia qui talia faciunt non piciunt semē eoy in agy res-
 tē sicut iudas fecit. q dicunt filij iude. Subdit autor & respondit tacite qñ
 stioni. posse aliquis dicere quare non enariat autor: plura vicia cōtra na-
 turā cū multa plura sunt. Respondet autor q p nimia verecundia plura
 enarare nequit nec vult magis ind diceret. s; cōmittit hoc considerāduz
 Discreto confessori qui pfitētem dīsuper instruere habet.

¶ Primo notandū q licet autor hic tangit aliquos modos abominabi-
 les tamen manifeste nō debent recitari ne indocti eis informarent & ma-
 lis occasio peccandi daretur. s; debz confessor considerare conditōes pfitē-
 tētis h̄m hoc modorate & Discrete inquirere pfitentē.

¶ Sēdo notandū. Ista dē qvir p se peccat in se. Pro quo notanduz q ali-
 quis peccat tripliciter scz. in deum. in primū. & in seipm. tunc aliquis pec-
 cat i deum qñ facit contra eius precepta. In proximum peccat qñ aliq̄s
 hominum aliquē defamat vel innocentēz punit. S; in seipm peccat qñ
 aliquis nocet sibi ipi. scz q resecat vires corporis. & sic d alijs vt p; i luxuria
 ido dē brūs Paulus q ois fornicator peccat i ppum suū corpus.

¶ Ultimo notandū. q quedā sunt peccata que fiunt p p̄cipitētiā natu-
 rale in fornicationē. & quedā fiunt contra naturā. Vñ sciendū q p̄cēm p
 p̄cipitētiā carnalē in fornicatōe sit inter vixz mulierē h; curiusz natu-
 re. s; tñ talis opatio est nobilissima cuz regulatim sit iuxta statuta m̄is
 ecclie. qd p; p Aristotilē dicentē. naturalissimū opm ē generare sibi sibi
 Idem etiā dē. In naturalibus d̄siderijs pauci peccant. S; p̄cēm p p̄cipitētiā
 inaturalē. i. p̄tra naturā sit qñ aliquis hō appetit exercere coitus
 cū sibi non dputato. quia masculus mulieri est dputatus. & mulier ma-
 sculo mō si contigerit qvir d̄sideraret exercere coitū cū viro vel cum be-
 stia. tunc tale p̄cēm dē contra naturā ē p̄cēm sodomiticū & multū enor-
 me & talis homo dē esse peior: bestia. vñd Aristō. in Ethicis. homo p̄ius
 peior: ē bestia.

tal' firmitas	sanabil	
¶ species lepre nunq̄ curabilis aut vix		
.i. fingere p̄cēm	.i. ppono	inimicus
¶ speciale malum mors prompta domesticus hostis		
.i. crudel' obit⁹ hoim	p̄cēoy	.i. putredis
¶ fera mors mortis scelerum scelus et fecis o sex		
.i. d̄stabil' neq̄cia	s' hoim	
¶ detestanda rabies hōim nec in vsum		
pessima putredo	sup oiavicia	
¶ Detestanda lues turpissima vex viciozum		

In quos illa queas hos in fonteam iacis et illos
dglutj s° pctores .i. iferna mittj

Elbordes et sic viuos ad tartara ducis
.i. non loqntes

Tu mutos reddis quos inficis ora eorum
.i. claudis .i. pctis .i. xccūdia

Concludis nimis vicijis obstante pudore
s° ipoz .i. pctm diaboloz

Tu neceras hōim viciū sed demoniorum
cessit imitare hāc pestē

Dic homo quis mihi tibi dedit insidiari
.i. remittere .i. tū gnde pctm

Indulgere deus tibi vix debet seclus illud
.i. pulchritudo s° deifica s° spēm creauit

Decus o species hōim quam condidit ex se
oim rex in pnti .i. mqrere

Condit o ipe deus nunc expergiscere si te
s° pctis .i. pctoz illoz pniam

Ex his quem tetigit scelerum queras medicinam
cū diabol dānarj s° pēla

Nec cū demonibus pereas quia demonis hec sunt
s° sunt .i. pteuerādū

Crimina non hōim. restat non ergo morandum
.i. miser s° gnalia sis confessus

Te pudet infelix si crimina confitearis
s° pctis .i. iconfucta pgs

Plus cōmunibus et ad incōmunia transis
s° pctm icōmune .i. occiderj

Vix hoc vel nunq̄s dicis proprio cadis ense
s° pctm .i. occultas. s° tuo

Tu fetidum turpe sepelis in corde sepulchrum
facj. s° tue s° tu s° hōim s° tā vili sepulchro

Vile creas anime maledicte quis extrahet a te
s° hō .i. miser his enormib⁹ pctis

Es nimis infelix h⁹ qui furis agiteris
s° hōim. i. pond⁹ s° es

Quis lapidem tollit sub quo depressus. aut quis
.i. ḡra di adiuuāte s° enormi suscitabit

Tenisi volente deo tali de morte vocabit

bb ij

Summula Raymundi

^{s^c de ea} .i. vita actia. vita p^rēplatiua
Non surges nisi sint martaq; maria sorores

Coram p^rsb^r tero confuudi tutius esset

Quā coram mundo damnari iudice christo
cognoscat .i. p^rccōz ^{s^c veram}

Sentiat omnis hō peccans post contritōem
p^rcc^m p^rnia

Q^d dñs culpā tollit sed pena manebit
^{s^c sufficientē in h^m mūdo in purgatorio}

Donec eam luat hic vel in igne futuro
^{s^c p^rccā oblita p^r q^b p^rnia uō ē cōpleta in hoc mūdo.}

Illic qui purgat non est via certior ista

C In ista pte m^rg^r specialiter facit exclamatiōem p^rtra zodomitaz seu p^rtra peccatū zodomiticū dicēs. O spēs lepre z o grande z enorme p^rccm tu vir vel nunq; es curabile. o spēale malū z mors hostis domesticus et crudelis mors hominū. o scelus omniū scelez. o immūdia oim immūsi dicitaz. o detestabilis rabies non deducēda in vium hōim. o sex oim vicis oz tu es lucē turpissima. tu em aliquos illaqueas. i. captiuas z eos absorbesz in p^rfunduz inferni iaces z illos quos in ficis reddis surdos z mutos z ora eoz claudis rōne nimij pudoris. z tū nō eris dūtaxat vicijū hominū sed magis diaboloz. Subdit em quis dedit tibi insidiare hōibus. d^s gloriosus habet vir homini indulgere tale p^rccm. Subdit vlt^ro. o decus hominū o spēs hūmana quā ipse de⁹ creator ex se creauit nūc exp^rgisse. i. cogita si aliquid ex istis peccatis te m^rculauit. tūc q^ras medicinas desuper vt nō pereas cum dyabolo cōmoraris. q^r illa p^rccā sunt demonū. q^r nō debent morari in ipis hōibus. Subdit vlt^ro dicens. o miser p^rccōz re pudz confiteri peccata cōmunia. si ergo trāsīs ad incōmunia tu vir vel nunq; cōfitearis illa. z sic p^rppio gladio interficis teipm. tu em hoc turpe p^rccm z fetidum sepelis in corde tuo z facis aie vile sepulchz. q^s extrahet te ex illo sepulchro quasi dicat nullus. z quis remouebit lapidē s^b quo es sepultus q^s reuocabit te a tali morte nisi deus cū de peccat^r plozas z penites Et tu nunq; resurges de istis peccatis nisi martaz maria. i. vita actia et p^rtemplatiua sint sorores tue. Subdit etiaz q^r omnis p^rccōz dz hoc scire q^r quis post p^rritōem z p^rfessionē dñs tollit culpā: tū nō tollit penā donec peccator luat maliciam suam hic in p^rsenti vita vel in purgatorio

Primo notandū q^r autor p^rpat peccatū zodomiticū lepre. p^r aliq^s sili tudines. Prima est. q^r lepra inter oēs infirmitates excellentior est infirmitas. sic etiā int oia p^rccā p^rccm zodomiticū ē q^r vni d^r pessimis. Secūda: q^r sicut lepra est morib⁹ p^rtagiosus z venenosus. sic etiā p^rccm zodomiticum est p^rtagiosum z venenosum. Mercia est. q^r sicut lepra difficulē curat. sic peccatū zodomiticū q^rntuz ad aiām difficulter p^r curari. Et illud p^rccm est p^rmiū de q^ruo: peccat^r q^r clamatāt de trā ad dñm deū p^r vindicta

¶ Un̄ sciēdū q̄ q̄ttuor s̄ p̄c̄a clamātia in celū. Primū est p̄c̄m zōdomicidii. r̄ ē illd̄ qd̄ v̄tra naturā laborat. et h̄ic p̄c̄o nihil ē graui⁹ vel turpius. r̄n̄ in leuitico scribit̄. **M**ascul⁹ cū masculo. nō cōmicebit in coitu. q̄ abominabile ē. Sc̄dm̄ p̄c̄m ē homicidiū. v̄n̄ legit̄ in **Gen̄. de Abel & Q̄ayn.** **E**cce vox sanguinis fratris tui **Abel** clamat ad me de terra. **L**ecū vox oppreloꝝ que clamat ad d̄m̄ deum. **D̄n̄** legitur in ecclesiasti⁹. **N**onne lachryme viduarum ad maxillas descēdunt. **Q**uartū est t̄m̄u eit̄ vox huorum clamās p̄ detēto premio. **U**n̄ bt̄us **Yacob⁹** in canonica sua. **E**cce merces operarioꝝ q̄ messerūt regiones v̄ras. q̄ fraudati s̄t. **Y**ob clamāt. et clamor eoz̄ in aures d̄n̄i intrabit. sic d̄ plurib⁹ alijs.

¶ Sec̄do notādū auctoꝝ ex s̄t̄a vult q̄ null⁹ h̄ōim̄ p̄t̄ ex illo p̄c̄o zōdomitico resurgere nisi **Marta & maria** sint sorozes ei⁹. vbi p̄ **Martā** intelligit̄ vitā actiua. **U**n̄ in euāgelio. **M**arta marta soll̄. cura es. r̄. vitā actiua p̄si sit in bonis operib⁹. sc̄z in p̄n̄ia q̄ adimplet̄ per bona opa. idō si h̄ō vult resurgere a tali p̄c̄o zōdomitico oportet q̄ h̄eat **Martā. i. vitā actiua.** **S**z p̄ **Mariā** intelligit̄ vitā p̄t̄platiua q̄ p̄siit̄ in oī om̄ib⁹ r̄ in diuinis ipeculacionib⁹. r̄ si q̄s vult resurgere a tali p̄c̄o oportet q̄ habeat illā sorozem sc̄z **Mariā.** Et dicūt doctozes q̄ vitā actiua fructuosior est. sed vitā p̄t̄platiua tutior r̄ securior est. **D̄n̄** d̄r in **Euāgelio** **M**ariā optimaz̄ p̄t̄ electis q̄ uon auferetur ab ea. i. vitā p̄t̄platiua.

¶ Tercio notādū: s̄t̄a d̄t q̄ d̄n̄s culpā tollit sed pena remanebit. h̄ est intelligēdū q̄ post p̄fessionē p̄c̄a confessā mutāt penā et̄nā in penā t̄p̄alez̄ q̄ p̄ p̄c̄o mortali eternalit̄ dānamur. sed q̄cito lumus cōfessit̄ hoc p̄c̄m mortale cum p̄recundia r̄ p̄ritōe tunc pena eternalis est mutata in penā t̄p̄alē. idō d̄t s̄t̄a (sed pena manebit) et hoc ē q̄ aliqui dicunt licet peccata deleatur. t̄n̄ relique peccatoꝝ remanebūt.

¶ Ultimo notādū. q̄ lz̄ adulteriū sit mai⁹ p̄c̄m q̄ simplex fornicatio t̄n̄ int̄ oia p̄c̄a luxurie p̄c̄m zōdomitico qd̄ ē p̄tra naturā ē pessimū p̄c̄m q̄ ē abominabile. q̄ in illo p̄c̄o h̄ō bestiat tuū corp⁹. imo nō est diabolus in toto inferno inclusus q̄n̄ h̄ p̄c̄m abhorret. merito ḡ h̄ōies h̄ abhorret.

^{s̄ p̄c̄ozes}

Elix cōfessor et prudens hos tibi trado

Seruādos tua sit discretio quō quare

Cur quādo vel vbi per quos vel cū quibus ex quo

^{i. impone} ^{i. p̄ueniētia p̄niam}

Tu dicta penā cōdignam pro crimine simplex

^{s̄ h̄ōi} ^{s̄ p̄n̄ia}

Isti deberet alteri duplex grauis illis

^{i. meli⁹} ^{s̄ eternā} ^{i. p̄c̄o}

Est magis ad vitā talem de labe vocare

bb iij

Folio. cxxiii.

micida pium? et ille q turpe pctm ppetrauit cu eucharistia v' crismate sa
 cro. qz qcuqz talia comiserit dz tre ad dñz q' f' cu nisi fuerit n' sc' ryl' h'õ deo
 bis. qz tuc tu pffessor h'm p'st'u sapiet'u poter'cu eis disp'sare. It' h'ns au'
 toutate papale pt oēs absoluer. ¶ Dno notadū q' tot p'fessione p'fessor
 dz inq're circūstārias pcti. qz circūstātie sepe agguāt pctm et allcuāt z h'z
 h' iūgēda ē pnia. ¶ Scdo notadū. auctor h'm aliq's volēs reddere rōez q're
 pffessor dz ee sollicit' circa p'fite ē de q' pl' ē reuocare aliquē a pctis q' resu
 scitare a mortuis. Rō p'z ex isto. qz maior ē mors aie q' corpis. g' maior ē
 resuscitatio aie a mortuis q' resuscitatio corpis. z h'm h' in lra dz stare vi
 uere. ali' at tere' hnt credere. ¶ Tercio notandū. q' aliq's p'stitut' in pctō
 enoum sicut ē sacrilegiū. p'fite n' p't absolui nisi a papa v' lab aliq' gerēte v'
 ce pape. tñ excipiūt hōies senes debiles z m'ieres q' pnt in patria absolui.
 bñmō s' i'sfaciat d' tali pctō. z q'libz in articulo mort' p't absolui a simplici
 sacerdote. tñ illi iūgēdū ē q' si p'ualuerit v' Papā p' absolutōe accedat. zc.
 ¶ Ultio notadū q' p' oi pctō iūgēda ē pnia occulta. Et rō ē. qz ex pnia
 pctōi publico in eodē crimie iūgēda ē maior pnia q' p' occulto. Rō est
 qz pctō public' n' solū p't malicia sua qntū ad se. imo et' qntū ad alios q'
 bus ip'e p'bz māū exēplū. s'z pctō occult' solū p't malicia qntū ad se z nō
 .i. excoicātoe nullo mō sez officiū misse (qntū ad alios.

In banno si sit nullo casu celebrabit
 s' exis A diuinis officijs

Orator. hūc etiam sacris prohibemus inesse
 s' sacerdotali s' quo ad ei' gesta

Nal ex officio faciat totus logicus sit
 s' eccl' e exclusus v' ē lex eccl'ie

Si sit ab ingressu suspensus seruet v' est ius
 s' sacerdos s' diuinū officiū

Nullus in ecclesiis interdictis celebrabit
 pncipes s' aliquo m' i' ti

Si dñi tere fuerint pro crimine clausi
 s' sacerdoti septimanā

Quiqz pebbomadā licet vñā dicere missam
 .i. eucharistiā p'scrādū

Ad christi corpus infirmis consecrādum
 s' intdict' s' sacerdos

Omnibus exclusis et puatim legat horas
 s' publice s' pctā. publice

Baptizat pueros. scelus audit. visitat egros
 s' publice. sacerdos suis p'p'is .i. cel' at ab alijs

Prodicat iste sue plebi. nec quid faciat plus

bb iiii

Summula ragnmundi

^{s^c sacerdotē} ^{s^c laicoꝝ}

Nunc et ad exequias veluti laicū licet ire
^{excōicata} ^{p̄ criminib⁹}

Bens inbānita pro labe sua benefactis
^{iuramēta fecerit} ^{scz q̄ velit satisfacere}

Is caret ecclesie nisi iurat iura tenere
^{p̄ncipis} ^{s^c eius}

Si comitis culpa fuerit prouincia tota
^{s^c sit} ^{s^c eius}

Interdicta sacerdotes ei us tenant se
^{s^c corā eis} ^{valēt}

Sic vt nō celebrēt p̄uatim dicere possunt
^{s^c eis depudatas}

Moras canonicas absqz vocis auditu pro criminibus
^{s^c p̄ ca pere} ^{s^c excōicati}

Infirmus corpus dñi non si moriā tur
^{s^c in cimiterio} ^{scz extra cimiteriū}

Mos tumultant licite p̄nt alios sepelire
^{tp̄e interdicti}

Sermones factūt pueris baptisima ministrant
^{i. sp̄ fieri p̄} ^{tale sacramētū}

In nullo casu cōfessio fons prohibetur
^{septimana} ^{licet semel celebrare}

Semp in ebdomoda licet vnā dicere missam
^{ianuis clausis} ^{pp̄o nō p̄nt} ^{s^c pp̄o}

Inclusis foribus eiecta plebe sed ilti
^{s^c p̄ditōe ecclesie}

Nō dabitur corpus dñi nisi sub speciali
^{trāsgressione} ^{pp̄a}

Ecclēsie forma prop̄o pro crimine si sit
^{s^c plebs} ^{excōicata} ^{s^c cautele}

Hec in bannita forte tres ecclesie sunt
^{s^c p̄ncipe}

Pro re cōiuncta aut filijs pendeat ex re
^{facta p̄ p̄nora} ^{i. inbētis}

Dignozis est prima cautela. secūda cauētis
^{s^c eadē} ^{s^c cautela}

Pro causa sed posterior iurata fides est

Pro satisfaciendo eger si nil habet unde
satisfaciat .i. nec dignora nec fideiussoz

Soluat. nec pro ea quicqz sibi nulla negentur
e signat corp^o xpi .i. paupem excusat indigentia

Sacramenta. quia miserum defendit egestas
sacer mrimoniū baptismus corpus christi

Ordo. coniugium. fons. confirmatio panis
.i. sacra ecclie catholice

Uncio postrema. confessio sunt sacra septem
.i. p^o lib^o curis fesse potes sequētibz

Tribus ecclesiis presis in casibus istis

.i. si ē ita misera si vna depēdet ab alia .i. si p^ori^o sacerdos ē excōicat^o

Si non hñs. pendens. si raro pastor adherens

.i. si p^ori^o p^o sby^o dēgderē addit vicino plebano

Si vte depositi. traditur vna tibi

Et ista ē alia pticula. in q̄ autor ondit quō sit tenēdū in loc^o intdict^o. Et
p^omo quō sacerdotes excōicati se regere dñt volēs q̄ null^o p^o sby^o excōicat^o
d^oz celebrare diuinū officiū i excōicatiōe. nec d^oz inesse diuio officio. s^o d^oz
se regere vt layc^o n̄ faciēdo q̄cūqz ex officio sacerdotale. nec d^oz intrare eccliaz si
fuerit suspēsus Tūc s^obit doctrinas d̄ loco intdicto dices. q̄ null^o p^o sby^o er
d^oz celebrare i eccliaz violat^o siue intdict^o. et si aliq̄ puincia tuerit intdicta
p^ori^o dñz illi^o puincia tūc null^o p^o sby^o d^oz ibi diuina celebrare. tū q̄libz p^o sby^o
in hebdomata p̄t sel^o celebrare vt p̄nciat corp^o dñicū. qd̄ si op^o ellet infirmis
possz ministrare. S^ont sacerdos horas canonicas d^oz legere puatim. s^o publice
p̄t p̄dicare. baptizare et p̄fessionē audire. Et si sacerdos tpe intdicti voluerit
intesse exequijs laicoz nō d^oz intesse vt cleric^o s^o vt layc^o. Subdit aliā do
ctrinā de intdicto volens qñ populus est excōicat^o p̄ p^ori^o criminibus
tūc tal^o p^o sby^o d^oz carere bñficijs eccliaz. nisi tūc fecerit iuramētū q̄ velle
satisfacere. sed si loc^o fuerit interdictus p̄pter crimē p̄ncipis siue dñi tre.
tūc sacerdotes in tali loco nō dñt celebrare sed puatim horas canonicas
dicere p̄nt et p̄fessionem audire. et infirmis corp^o dñi ministrare. et si morian
tur p̄nt sepeliri extra cimiteriū. etiaz p̄nt b̄mocinari sacerdotes et p̄ ueros
baptizare. qz in nullo cāu. phibetur baptismus aut p̄fessio. et semp in heb
domada licet sacerdoti ynā missam dicere clausis ianuis absente p̄plo. et
tali p̄plo nō d^oz corp^o dñi dari. nisi s^o sp̄ali p̄bitōe. quia vel talis excomu
nicatio dependet a dño vel ex pte p̄pli tūc sp̄ p̄ cautionē sufficientem sa
ctā p̄ pignora vel p̄ fideiussores exinde iubetes q̄ p̄pls d^oz satisfacere tūc
p̄t p̄plo ministrare corp^o christi. S^o si aliq̄s eēt pauper in cumulo q̄ non
haberet pignora vel fideiussores illi p̄pterea non d^oz negari corp^o christi.
qz paup̄tas non excusat eū. Tūc subdit enumerādo septē sacra q̄ patēt
in ista. Dehinc dicit q̄ vn^o sacerdos aliqñ p̄t duab^o vel plurib^o eccliaz cu
ratus fesse. p̄pter tres causas quax p̄ma est qñ vna ecclia est ita misera.
q̄ sacerdos de fructib^o eius nō p̄t se nutrire tūc idem sacerdos potest il
las ambas habere vel tres vel plures. Secūda causa. si vna ecclia habet

Summula Raymundi

dependentiā a reliqua. sic q̄yna eēt m̄f z reliq̄ filia: tūc vñ sacerdos iterū potest illas habere. Tercia causa est. si aliquis sacerdos cadet in irregu- laritate vel d̄graberet. sic q̄ non posset p̄esse sue ecclie. tunc alī plebanus vicarius et̄ p̄t h̄re eccliam ipsius d̄gradati cum sua ecclia.

¶ Primo notandū q̄ p̄sbyr̄ excoīcatus non d̄z se iungere diuinis offici- s. eodē mō si p̄sbyr̄ fuerit suspēsus ab officio suo. p̄t d̄ictum. p̄sum nō d̄z celebrare. q̄ alias curaret irregularitatē:

¶ Secōdo notandū. q̄ in d̄ictum est duplex. vnum est in p̄p̄o quando ca- put populi interdicitur cū adherētibus p̄violatōem ecclie. spoliū v̄l rabi- nā. vel p̄ simile. z sic dicitur p̄p̄s ē interd̄ictus: hoc fieri p̄t dupl̄. s̄z au- toritate maiorē sc̄z minorē. q̄ si nephas eēt ita grande tunc p̄t in d̄ictū fieri q̄ p̄p̄o nihil debet vendi vel emi. nec d̄z p̄p̄s sepeliri i cimit̄ris: s̄z ta- lis ca iemp d̄z esse criminalis p̄t quā lequatur tale in d̄ictum. Alio mō p̄p̄s potest interdici solum. z hoc sic q̄ non debeat vti diuinis. z illd̄ fit iu- rta autoritatē minorē. Aliud interdicitum fit quo ad locū. puta q̄ p̄p̄s in- terdicat tali loco. z in tali possunt fieri talia que autor̄ exp̄mit i l̄ra. s̄z d̄ iu- re non d̄nt hoies sepeliri. z tale in d̄ictum est admissum p̄t iobediētiaz p̄ncipum. q̄ si ip̄e excoīcarentur non curarēt. z q̄ locus d̄z interdici. nā tūc a iudicis informant̄ vt faciant iusticiā: z tale interdicitū d̄z fieri q̄ p̄nci- pes p̄v̄m sine iusticia impugnant eccliam.

¶ Tercio notandū. autor̄ dicit q̄ q̄n locus est interdicitus tūc in illo null⁹ debet celebrare nisi in hebdomada semel. z hoc ē verū si p̄ncipes z eoz ab herētes non appellat̄ a tali m̄dato. Quia aliquñ eps non h̄z legitimam causāz locū in d̄icere. z tūc p̄t fieri appellatio ad sup̄iorē ep̄m seu iudicēz Et tunc licite possunt celebrare adherētes appellatiōi.

¶ Quarto notandū. si t̄pe interdicit̄ p̄tingerz aliquē intesse exequijs lai- eoz. tūc ite nō d̄z intesse tanq̄ cleric⁹ puta in religione dicēdo vigiliās. s̄z intesse d̄zvt laicus: **¶** Ultimo nota: q̄ excoīcatus non d̄z ab excoīcātōne absolui nisi p̄us satisfaciāt p̄ isto p̄ quo ē excoīcatus aut d̄ satisfactōe cau- rōem sufficientē p̄stat. Et hoc fieri p̄t trib⁹ mōis vt p̄z in l̄ra. Et hoc itelli- gendū ē si d̄ satisfactōe ē potēs. si aut non p̄t satisfacere nihilomin⁹ est ab- soluedus z iacta d̄nt ei ministrari sicut docet l̄ra.

oim sc̄toz missam

cantas

¶ In omnibus officium de sanctis dum canis. ip̄a

s̄ i tali missa

¶ Cantatur tamen prefatio quotidiana

.i. venit .i. die d̄nica .i. cōm memoratio

¶ Sic cadit in lucem domini requies animarum

s̄ die aiay trāspōnere

¶ Inferiam debes illam transferre secundam

s̄ aliq̄d

die aiay

¶ Si funus est presens non est transferre necesse

¶ Aliud ē capitulū penultimū toti⁹ libri: in q̄ d̄c̄minat̄ d̄ eccl̄astico ordie Et p̄t diuidi in tot̄ p̄tes q̄t p̄nit̄ d̄ocumēta d̄ eccl̄astico ordie. Pro p̄mo

ptervult q̄ qñ celebrat missa: officiū d̄ omibꝫ sc̄is in die oim̄ sc̄toꝝ tpe an
 nuī deputato. tūc ad illā missa: d̄z dici p̄fatio q̄ridiana. Subiūgit q̄ cele
 brat missa: crastino post festū oim̄ sc̄toꝝ si tal̄ dies ceciderit in diē dñicā
 sc̄z dies aiay. ita q̄ tal̄ dies oim̄ sc̄toꝝ sit labbo: dies aiay i die p̄ria tūc tal̄
 dies aiay d̄z trāsseri ad sc̄dam feriā primā: d̄z pagi officiū d̄ dñica: et h̄
 est vey si funꝫ nō fuerit p̄is tūc il̄ d̄ festū aiay lapsūm idē dñicā d̄z tran
 sseri. S̄z si funus est p̄is tūc non d̄z trāsseri. imo tūc ipa die dñica p̄ria
 post festū oim̄ sc̄toꝝ d̄z celebrari festiuitas oim̄ aiarum: d̄ dimittat officiū
 um dñicale vsqz ad sc̄dam feriā vel ad aliam feriā eiusdē septimane.

¶ Primo notandū. Itā d̄t. q̄ in die oim̄ sc̄toꝝ d̄z dici p̄fatio q̄ridiana. rō ē
 ista. qz in illa die celebratur festū sc̄te trinitatis: festū br̄e marie vginis: et
 oim̄ sc̄toꝝ ac electoꝝ dei. si h̄ ad missam diceret p̄fatio i honore br̄e vginis
 tūc videret q̄ tm̄ pageret officiū d̄ br̄e vginis. Et eodē mō d̄z d̄ sc̄ta trinita
 tes: d̄ alijs festiuitatibꝫ. **¶** Secdo notandū q̄ illd̄ dictū non solū est intellis
 s̄dum d̄ festo oim̄ sc̄toꝝ. imo etiam vey est d̄ alijs festiuitatibꝫ sc̄toꝝ ex
 p̄to die ap̄toꝝ. sc̄te crucis: et br̄e vginis. qz quocunqz die talia festa cecide
 rint sp̄ eoꝝ p̄fatio sp̄ealis ē dicēda. s̄z in oibꝫ alijs festiuitatibꝫ p̄fatio quoti
 diana ē dicēda. **¶** Tercio notandū. ex quo hic fit mentio d̄ officio mor
 tuoꝝ. tunc q̄rit vñd̄ hoc habuit initiū. R̄ndetur q̄ habuit initiū ab apo
 stolis d̄z in ysum fuit d̄ductū p̄ br̄m ysidoy. Secdo q̄ritur. vbi habuit ini
 tiū officii mortuoꝝ an in nouo vel in veteri testamēto. R̄ndet q̄ habu
 it initiū in veteri testamēto. Et hoc d̄clarat̄ triꝫ. p̄m sic. legitur c̄m in
 Genesi. cū Jacob eēt mortuus tunc Iosephe fratres eiꝫ tulerunt: et des
 planxerūt eum p̄ quattuor dies. et postea sepelierunt eum. Secdo d̄clara
 tur. quia legitur q̄ postq̄ moyses fuit mortuꝫ. tūc populus israheliticꝫ
 deplorauit eum per triginta dies. Tercio d̄clarat̄ hoc autoritate sapientis
 qui dicit. luctus sapientis filij sunt septez dies. luctus aut̄ filij stulti sunt
 sempiterni. et in eternum anima eius peribit. **¶** Tercio querit̄ quō mor
 tuus sit sepeliendus. Respondetur q̄ illo modo quando aliquis tēbit ad
 mortem tunc poni debet super paleas. et manus eius super ventrē ad in
 star sancti martini. qui cum deberet mori petijt vt poneretur sup̄ paleas
 propter humilitatem. et si tunc ille est clericus debet legi passio iup̄ euz. si
 autem est laicus. tunc crux christi super eum ponatur vt eo faciliꝫ ic̄tes
 ad contritionem. Deinde quando mortur porrigatur illi lumen ad ma
 nus. in signum illius qz morientes pro nemie christi eternā videbit lucē
 Quando tunc mortuus est debent pullare campanā que sunt tube d̄i.
 p̄ quas reueletur hominibus decessus illiꝫ hois. vt p̄ eo hoies oriēt: iuxta
 dictum apli. alter alteri onera portabit. Deind̄ debet lauari aqua mūda
 et aqua benedicta aspergi. ad d̄signandū q̄ post confessionē p̄tritōez de
 hac vita ad vitam eternam trāsiturus est. Deind̄ corpus portari d̄z ad sep
 pulchrum. et si est laicus portatur a laicis. si clericꝫ a clericis. et h̄is. Ueni
 debet poni ad sepulchrum. ita q̄ caput vertatur verius occidentē et pedes
 verius orientem. vt quasi tacendo adorat hunc qui est oriens et alto. De
 inde ponatur ad caput corporis mortui crux. quam maxime fugiūt dia
 boli. quia dñs noster Iesus christus in cruce vicit diabolum. et oem̄ eius
 potestatem annihilauit.

Summula Hamptoni

scz. ntitas. pascha. pēthecoste. assumptio

In summis festis que quatuor esse memento

nulla cadavera mortuorum hominum sepelientur

Corpa non aliqua defunctorum tumultentur

.i. te deum gloria in excelsis domini

habent

Te. glo. nec aduentus. nec septuagesima seruentur

festum crucis festa marie festa apostolorum .i. te deum gloria

Lux et virgo suis festis et apostolus omne

credo canit festum michael .i. festum

Illud habent. nec credo. michael baptista iohannes

festum dedicatis

.i. cum festo marie virginis

Et terribilis christus cum virgine matre

festum magdalene

.i. festus. xij. apostolorum

Adagala credo. canit cum apostolis duodenis

apostolorum martiris

innotetum

Credo caret stephani festum simul et puerorum

.i. non canit credo in festo michael et non canit credo nisi venerit in dominica.

Non credit michael confessor virgogque martyr

festum sancti marci infra octavam pasche

festum

Adarcusi in hebdomada paschalem si cadit idem

de festo marco

.i. non ieiunatur

Collecta teneat ad missam. carnes comeduntur

circa ecclesiam

secundum consuetudinem

Sit circa templum processio reliquiarum

secundum sancti marci festum

nisi est dominicus dies

Si post octavam venerit. nisi sit domini lux

.i. ieiunamus

.i. qualiscumque sit illa dies

Carnes nos edimus lux qualiscumque sit illa

secundum in festo pasche ntitate christi in ascensione domini

Adilla resurrexi. puer atque viri galilei

secundum hodie ne longe in purificacione secundo dixit ad me

Festum palmarum. candelarum. domini lux

secundum illa officia in alijs diebus .i. illa ab ecclesia deputatis

Non decantari debent nisi tpe certo

secundum illi sacerdotes .i. lux statua ecclesie

Hoc faciunt qui plus obulū quam iura sequuntur

.i. cum festi ntitatis cadit in illo die

Queria sexta christo nato comeduntur

.i. causant hominū leticie

Carnes hoc faciunt pietas et gaudia festi

Raymundi

147

^{s^e heretice} ^{scz p^{er}tra fidē}
Lebe sophista quia fallum preponis et inferes
^{s^e argumētū} ^{hmōi ordinatōez}

Nil valet ergo tuum tua nulla probatio contra
^{i. locū hūc in omīssione p^{er}ucti ieiunij}

Non gula nec venter comedunt sed sanctior ille
^{scz dñs dōs} ^{i. mādat}

Sanctus sanctorum sanctissimus hoc iubet esse

¶ Hic magister ponit aliud documentū seruandum in ordine ecclesiastico quod contingit circa sepulturas mortuorum quod in istis quattuor festiuitatibus scilicet in natiuitate christi. in resurrectione ipsius. in ascensione. et in festo penthecostes non dicit sepeliri funera. quia illi dies sunt dies gaudij leticie illa in natiuitate domini nostri iesu christi gaudere debemus quod pater in diuinis et vnicum filium ad incarnationem pro nostra redemptione misit. Et in festo pasche gaudere debemus quia filius eterni patris Iesus christus dominus noster nos sua passione liberauit ab inferis resurrexit. In festo autem ascensionis gaudere debemus quia christus filius dei carne assumpta per virtutem suam super celos ascendit. in signum huius quod omnes homines precepta eius custodientes in celi gaudij leticia eternaliter exultabunt. In festo autem penthecostes gaudere debemus quia pater filium in diuinis deus et homo dignatus est nobis spiritum sanctum mittere. Ex quo ergo isti dies sunt dies exultationis ideo merito in istis diebus gaudere debemus. quia in ipsis aliqua bona spiritualia cum magno gaudio suscipimus. sed tumulare funera non est gaudium. imo magis tristitia. ideo si fuerint aliqua funera in his quattuor festiuitatibus non sunt tumulanda. sed talis tumultatio in crastinum est seruanda. Item in missis defunctorum non dicit gloria in excelsis nec alleluia nec sequentia nec credo. Ratio huius est. quia in illis quattuor festiuitatibus vocibus leticie exultationis et iocunditatis. scilicet circa funera non sunt aliqua gaudia sed omnis tristitia et dolor. et ad hoc designandum tunc missa defunctorum lamentabiliter celebratur et cantatur. Tunc ibi (Te glo. etc.) ponit aliud documentum dicens. Te deum laudamus et gloria in excelsis in aduentu et in septuagesima usque ad festum pasche non cantatur. Tunc subdit quod in festiuitatibus beate virginis et sancte crucis et omnium apostolorum cantatur. te deum laudamus et gloria in excelsis. Sed in die michaelis et iohannis baptiste credo non cantatur. sed in die dedicationis templi. et in die natiuitatis christi. et in festiuitatibus virginis marie. et in solennitatibus marie magdalene. et in die sancte crucis. et in solennitate omnium apostolorum et euangelistarum credo cantatur. sed in festo martyrum non cantatur. Deinde dicit quod in die sancti stephani. puerorum. michaelis. et sequenter omnium sanctorum confessorum virginum et martyrum credo non canitur hoc est verum nisi talia festa ceciderint in dominicum diem. nam tunc cantabit credo. Dehinc dicit si festum marce euangeliste ceciderit infra octauas pasche tunc illa memoria fit de eo nisi collecta dicatur ad missam. et carnes ipsa die comeduntur. et processio que fieri solet circa segetes fiat circa ecclesiam. Si vero venit post octauas pasche tunc vero illa die carnes non dicitur comedi nisi fuerit dominicus dies. De hinc subiungit aliam doctrinam dicens quod

Summula

dam sunt officia misse que nunq̄ debent legi siue cantari in āno nisi certis dieb⁹ q̄b⁹ talia festa sunt appropata. vt sunt ista officia resurrexi i festo pasche. puer natus in natiuitate domini. dominus dixit in nocte natiuitatis domini. Lux fulgebit in gallicantu eius foem festi. Viri galilei i festo ascensionis. Domine ne longe in die palmarum. Suscepimus de⁹ in die purificationis: Sed qui legunt ista officia extra tempus deputatuz illi plus diligunt pecuniā q̄ iusticiam ⁊ statuta ecclesie Quinta doctrina quādo festum natiuitatis cadit in sextam feriam tūc licituz ē comedere carnes ppter solennitatem diei⁹ gaudia festi. ergo nullus iophista debz contra hoc disputare. quia sua iophistria tantūmodo extat appentia Ut dicit Aristotiles in elencis q̄ quilibet iophista dī apparetur icētificus ⁊ non vere sciēs. ⁊ ergo non debet aliquis replicare ptra hoc vt tūc comedatur carnes. q̄ sanctus sanctorum imo sanctissimus iubet hoc fieri. Et hoc non fit gratia gula: sed quia deus in sexta feria hoiez creauit. ⁊ eodē die ipm hominē redemit. videlz in sexta bona feria. ⁊ ergo quando festū natiuitatis domini Iesu christi in sexta feria venerit illa libertas pterogatūe hoibus confertur.

Notandū pmo per modum dubija quo fit institutus aduentus christi. Respondetur q̄ a beato petro papa. Sz quando queritur sub quot septimanis respondetur sub quatuor: Sz quando queritur quare sbquat tuor septimanis. Respondet ad designandum quadruplicē aduētum dñi nostri iesu christi. Primus aduētus ē in carne. ⁊ d̄ illo legitur in Euāgēlio Joannis vbi dī. Osanna fili dauid. Sed⁹ aduentus est in mēte vñ⁹ in Euāgēo Joānis legitur. Ad dñm veniem⁹ ⁊ māsiōne apd cum facies mus. Mercius aduētus ē in morte cuiuslibet hominis. d̄ quo legitur in Euāgēo Matth. vbi dī. Si sciret patfamilias qua hora tur venturus esset vigilaret vtiqz non siceret domum suā p̄fodi. Quart⁹ aduētus ē ad iudicium vniuersale. d̄ quo cātat sancta mī ecclia. Ecce dñs veniet ⁊ oēs sancti eius cum eo. ⁊ erit in die illa lux magna. scz iustis.

Secdo notādum p modum dubij. quare in aduētū domini nō cātat⁹ Te deum. nec Gloria in excelsis. Respondetur q̄ gloria in excelsis nō canitur i do ad designādum q̄ iste hymnus angelicus p̄mo fuit cantat⁹ in nocte natiuitatis christi. ⁊ iō omittitur vsqz ad diē natiuitatis vt tunc eoduoctus ⁊ solēnius cantetur Sz te deum iō omittitur quia soluz vñ⁹ tūc mur eo ad p̄sentes. sz in aduentu domini expectamus Jhm ch̄m aduenientem: Sz quare nō cantatur in septuagesima ⁊ quadagesima. Respondetur q̄ in istis festiuitatib⁹ fit memoria penitētie ⁊ passiois dñi. ⁊ sic tunc obtinetur omnia cātica letitie. sz illa p̄sata sunt cātica letitie. iō sancta ecclia omittit talia cātica letitie.

Vltimo notandū q̄ vltima doctrina dī Gilbertus q̄ dñs in fine anni nasci voluit vt ostēderet in vltima etate in di se vērux In sexta em̄ feria hominē plasmavit. p̄didit. ⁊ liberavit. iō p̄rogatua libertas huic di ei p̄cessa ē. vt si festū natiuitatis ceciderit in sexta feriā carnib⁹ vtamur: si tū ex voto serijs festis ⁊ sabbatinis carnes vitare. tunc etiā tali die vitare deberes. Et si aliq̄s sine voto in p̄ceptū hui⁹ festi mortalit̄ peccaret quia formā ecclie infringeret. Alia aut dubia nota sunt ex se.

Raymundi

Passio quando venit domini tunc gloria patri
scz iesu chri illd canticū
s^e ecclesia s^e in officio diuino
 Exceptis psalmis clerus dimittat vbiqz
s^e passione s^e phibere
 Gloria qua caneres patri si non inhiberem
s^e rñsoz iij. i. resumas
 Post versum repetas huic responsoria semp
scz canticū s^e dñi
 Te deum nec aduentus nec septuagesima seruans
i. agnus di s^e s^e miserere nobis
 In cena dñi agnoscentes sine pace
in collecta eiusdē misse nō flectātur genua
 Ad missam genua collecte flectere noli
s^e in bona qnta feria i. p̄spera
 Dum cantas missam cene tunc confice binas
i. hostias s^e illaz s^e eccleie
 Oblatas dñi sumas vnam velut est mos
s^e p̄sperato s^e hostiā
 Cum toto calice. reliquam ponas vbi sanctos
i. lumine p̄cedente
 Sit locus. incensa candela tñ p̄eunte
hoc canticū scz in bona sexta feria
 Portando cantes hoc corpus. mane pacto
i. reportas s^e sacrm
 Officio toto reddas solemiter illud
s^e sacerdos i. altare
 Ferte super mensam calici domini quoqz vinum
iuxta ritū eccleie inclinabilis i. altare
 Infundas et aquam. tunc te curabis ad aram
erigēdum figurā crucifixi
 Post medium noctis ad tollendum crucifixum
vestib⁹ indutos scz dñe p̄bati
 Albis vestitos. psalmum lege domine probas
 Surgas atqz duas vel tres assumere micas
illd canticū sic dictū
 Hinc exurge canas versum deus auribus addas
s^e cū redolētia thuris
 Antiphonam repetes exalta crucem semel aut ter

Summula Raymundi

.i. ecclesiam .i. illā antiphonā

Ser circa templū cane cum rex glorie christe

Hec est alia particula in qua autor ponit alias doctrinas circa diuinū officium pagendas. quax pma est talis. Quando instat passio que est dñica qua cantatur iudica me deus. tunc sacerdos in diuino officio non debet cantare gloria patri nisi ad psalmos. sed ad responsoria et ad alia que solz cantari gloria tunc non debet cantari. imo post repetitōem responsorium debet resumit: Sed a bona quarta vsqz ad sabbatū pasche nec ad officium missę nec ad psalmos dicat gloria patri. ¶ Subdit aliā doctrinā d' aduētu et septuagesima dicens. In aduentu dñi in septuagesima nō cātā Te deū. nec gloria in excelsis. Et in missa que canitur in cena domini non cantatur. Agnus dei cū illa p̄clusionē bona nobis pacem: sed cū illa miserere nobis. Itē in collecta eiusdē missę n̄ flectant genua: in tribus diebus non detur pax. qz pax tradita fuit iudeis. ¶ Tunc s̄bit qz sacerdos celebrans missam in bona quinta feria debet p̄secrare duas hostias vnā debet sumere illo die. reliquā dz referuare in crastinū. et debet eaz ponere ad locum sanctuariorz candela accensa p̄cedente. et cū portat cātat. h̄ corpus qd̄ pro vobis. et. sed crastino officio pacto p̄dictam hostiā sumat solē niter ferendo super altare. et sumat vnū aquā ad calicem p̄secrādo et pagendo s̄m statuta ecclesie. ¶ Tūc. ibi (Post mediu nocti) Subdit doctrinam de diuino officio in nocte pasche peragēdo. volēs qz in nocte pasche plebanus debet statim surgere post mediu noctis et assumere duos vsqz tres ministros indutos albis et legere istum psalmum Die p̄bati. quosa eto cantat. Surge quare obdormis domine. et. cū versu. De auribus. repetēdo Surge. quofacto accedat cum thure et cū redolentia turis leuat crucifixum d̄ sepulchro circuitum faciens bis vel ter cantando deuote cum rex glorie christe. et. ¶ Pro quo Notandum. qz per hoc qz sacerdos debet surgere in medio noctis datur intelligi resurrectio dñi q̄ mediante trāsim⁹ ab etna dānatōe ad vitā etnā. Et p̄ albedinē vestis dant̄ intelligi angeli induti stola claritat̄ q̄ resurrectōez xpi annūciauerūt. Et p̄ redolētis thuris intelligūt nra bona opa in q̄b⁹ debem⁹ resurgere cū xpo vt nre oēs sint acceptabiles in aspectu dei nos mediantibus illis exaudiri mereamur a datorez gubernatore oim gentium. a quo celū et oia depēdent.

ordo totius anni cognoscit

Nalis scripto sub tali noscitur ordo

in illo tpe anni .i. p̄cipit

Septuagesima sic lege qz deus omnia mandat

s̄ et tu lege cū h̄ in q̄dragesima s̄ libros

Quinqz libros moysi quos claudit passio christi

passiois xpi .i. lamētōes

Tpe mesticie leges verba hieremie

.i. in octauis pasche

Post pascha legimus quod lucas exemplificauit

.i. q. liber regū dz legi post p̄thecostē. videlicet in octava trinitatis

Post penthecosten regum liber exit in hostem
.i. vsqz ad kal. augusti .i. ab kal. augusti vsqz ad kalendaras

Donec ad angustum. salomon tunc argue stultum
 septēbris legunt parabole salomonis

Der totum mensem. sapientia proferat ensem
.i. tali mēse .i. tales libros

Job lege septembri. tobiam. iudith. et hester
.i. in octobri .i. libz machabeoz .i. lege

Octobris mense machabeus atqz recenset
.i. dicta duodecim pphaz .i. in nouēbri

Verba prophetarum bis sex lege mense nouembri
.i. ad tale tps .i. ad locū decēbris

Donec ad aduentum domini veniesqz decēbris
.i. lege s̄ dñi illi pphē .i. inferijs

Profer in aduentu ysaie verba diebus
.i. post festū n̄t̄at̄ xpi ep̄las pauli .i. t̄mino hui⁹ libri

Post natale legas paulum. sic fine quiescas

Tertio est capitulū vltimū istius libri. in quo postq̄m̄ in p̄c̄b̄t̄i de
 terminauit d̄ eccl̄astico et diuio officio in missa ot̄ h̄uado. p̄n̄r̄ d̄c̄m̄iat d̄
 impositōibz hystoriaz p̄ circūlū anni. Et illd̄ vltimū ca^m p̄t̄ diuidi in tot
 p̄tes q̄t̄ ponit documēta d̄ ip̄s̄itōibz hystoriaz p̄ circūlū anni. p̄tes pate
 b̄nt in p̄cessu l̄re. P̄rio d̄r sic. ordo ip̄nēdi hystorias p̄ totū annū coḡsc̄if
 s̄b̄ tali īc̄ptu sequēti. quia post octauā epyphanie ip̄onunt ep̄le pauli cū
 hystoria d̄ne ne in furore. et legi^r vsqz ad septuagesimā. Subdit d̄ septua
 gesima et ponit sc̄dam hystoriā et d̄r sic. q̄ in septuagesima d̄nt legi quinqz
 libri moysi decātari cant̄ ist̄i. in p̄ncipio creauit deus celūz et t̄rā. Sed a
 septuagesima vsqz ad passiōē d̄ni sp̄ ip̄eales hystorie sunt ip̄onēde: s̄z t̄n̄
 sp̄ legunt̄ q̄nqz libri moysi vcteris testamēti. R̄ō est. qz illd̄ qd̄ dauid p̄ lō
 gū tps̄ añ natiuitatē christi p̄phetauit illd̄ paul⁹ in suis ep̄lis p̄cordauit e
 coordinauit. et post incarnatōem ad laudē et ad gl̄iam p̄dicauit. Subdit
 tps̄ mestice ponēs sc̄ciā hystoriā. scz q̄ tpe passiōis xpi. scz añ festum pas
 sche legunt̄ lamētatōes q̄s Jeremias apta et lamētabilis voc̄ lōgo tpe añ
 natiuitatē xpi passiōē ip̄i d̄plāxit et p̄phauit dicēs. plāgiteros. et Sub
 dit (Post pascha. et) vbi autor docet inuenire aliā hystoriaz. et vult q̄ in
 pascha legi^r omē l̄m̄ d̄ die p̄ totā hebdomadā i^{tra} octauā pasche. s̄z post
 octauā vsqz ad festū p̄thecostes legi^r act⁹ Luce euāgelliste et alioz ap̄loz
 Tūc s̄b̄dit q̄ post festū p̄thecostes p̄ totā hebdomadā agi^t d̄ sp̄it̄o
 Et in octaua p̄thecostes d̄ sc̄tā trinitate s̄l̄r p̄ totā hebdomadā. S̄z t̄n̄c
 in octaua trinitatis imponit hystoria. d̄s eim̄ exauditor. et. Et legunt̄ li
 bri regū vsqz ad kl̄as augusti. Tūc d̄r in l̄ra (Salomō tūc argue stultus)
 vbi docet imponere aliā hystoriā dicēs. Post kl̄as augusti vsqz ad kal.
 septēbris legunt̄ p̄abole salomonis. et tūc cāt̄ hystoria. in p̄ncipio añḡ

Summula Raymundi

ds fram faceret. Tunc s'boit (Tob lege) vbi docet nos iponere alia hystoria dicens. q' in septēbri cātatur d' sancto Job. scz si bona su scēpimus. Tunc s'boit (Octobris mēis) vbi docet iponere alia hystoria dicens. q' octobri legit lib' machabeoz. Et cātatur hystoria. Abapit dñs cor vrm Tunc s'boit (Verba pphaz) vbi auctor docet iponere alia hystoria dicens. a ka' nouebus legit ezechiel pphaz alij pphē duodecim. z cātatur hystoria Dibi dñm sedentē sup solia. Subdit. ab aduētu dñi legit i'ias pphā. z etiā cātatur vltimat' decima hystoria vsqz ad natiuitatē christi cum cātatis spēali b' suis. z singulis dieb' dñicis imponit vna noua hystoria in aduētu dñi

¶ Circa primā pte notādum. q' rō illius s'cē ē ista. qz tps passionis dñi plusqz alio tpe cū christo dolere debemus ipius mortē maxime honorādo cātādo. psallēdo z scēd. ecclesiam nudis pedib' intrādo. missas audiēdo elemofinas dādo. z p' filia p' d'ictis faciēdo. vt eo citius nob miser' parcat z ignoscat nra pēca. Itē rō illius s'cē (salomō tūc argue stultū) ē ista qz sicut Dauid p' trariebat philisteis alij pphē p lege eoz pugnauerūt. sic z nos postq' spūscm recipimus debem' contra dyabolū pugre. z vicijs ip' suis d'ictis dō huire debemus. vt celestē curiā attingere mereamur

¶ Itē notādū circa illā pte (Verba pphaz) qz ezechiel vidit in spū qz tuoz aialia. i. q' tuoz euāgelistas. q' q' tuoz formis aialū d'pingunt. qz chri natiuitatē. passionē. resurrectōem. z ascēsiōem ore z scripto notificabant. Quā notādū Matheus d'pingitur s' forma hōis id. qz ipē plus tractat de hūanitate chri qz ali' euāgelista. puta d' e' natiuitate quo fuit incarnat' z hō factus. S' Lucas d'pingit s' spē bouis: qz recte s'cē bos ducit ad mactādum. sic lucas scribit passionē chri q' mactatus ē sicut bos. S' marc' d'pingitur s' forma leonis. qz leo h'z talē naturā. cū parit in mōte pullos suos mortuos trāsit ab eis: z p' triduum redit ad eos: sal' magnū rugitū ita qz resuscitant' z viui surgūt a morte. sic ch' s' vniui surrēxit a mortuis. mō in arcus plus tractat d' resurrectōe chri qz aliq' alioz. S'z Jozhes d'pingit sub spē aqle. qz aqila altius volat qz aliq' alia volucz. sic etiaz sanct' Jozhes alt' volauit z multū plus tractauit d' diuinitate qz ali' euāgelista

¶ Itē notādū. Daniel xpm vēturū p' dicit. cū dicit. aspiciēs a lōge: similit' alij pphē xpm nasciturū p' dixerunt d' vrgine Marie. Vnd' canit scē clesia. pphē dixerunt xpm nasci d' vrgine.

¶ Vltimo notādū. impō hystoriaz habet etiā p' alios vt in p'puto manu aliz ecclesiastico. z in q' plurib' alijs locis. q' hic breuē d'icta su s'ficiūt d' hystoriaz imponēdis p' circulū anni. ¶ At sic breuē p' d'ictioz cōpēdiū v' l'ucide et clare v'ald' vtilit' docz pla nclaria circa sacra ecclie occurētia Et vocat summula Raymūdi: qz Raymūnd' ebidit z cōpilauit. z a p' b' v' b'ris canonicis eā extraxit. z etiā vocat summa paupm. qz paupib' p' p' p' ta ē q' nō p'nt studere iura p' p' d'ictū pecuniaz. Et si suas illa q' ego Raymūnd' p' sulo z p' s'ado. z q' in hibeos p' nis. tūc merer' videre dñm Ihu ch' m in sua maicestate summa. qui cum sua m're vrgine Maria singulis sup'ioz ciuib' in seculoz secula b'ndictus. Amē.

¶ Explicet summa Raymundi diligēter correctā et emēda. data. Impress. Delf. Anno dñi. MD. cccc. xcvij.

